Nr. 33 (10) Katowice, dnia 10 października 1934 Rok. XI.

GAZETA URZĘDOWA
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K. O. Nr. 304.121.

Poz. **Treść:**

Poz. 133.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 86 z 30 paźdz. 1933 r. poz. 668).

ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 28 października 1933 r.

o zmianie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Na podstawie art. 44 ust. 6. Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam co następuje:

Art. 1. Ustawa z dnia 11-go grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 roku Nr. 42, poz. 380) w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239), ulega zmianom następującym:

1) W art. 2 ust. 3 skreśla się wyrazy: „6 i", a po nawiasie przecinek zastępuje się kropką i skreśla sią resztę zdania;

2) W art. 3 ust. 2 po wyrazach: „wypłacanego ze Skarbu Państwa" stawia się przecinek

i wstawia się wyrazy: „monopolu państwowego lub przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe"";

3) Art. 6 ust. 1 skreśla się; w ust. 2 wyrazy: „ilości punktów" zastępuje się wyrazem: „kwot" i skreśla się wyrazy: „oraz wartości mnożnej, stosowane do";

4) Art. 7 ust. 1 do 5 nadaje się brzmienie:

„Na pokrycie świadczeń, przewidzianych w niniejszej ustawie na rzecz funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, mianowanych po dniu 31 stycznia 1934 r., tworzy się ze składek emerytalnych Państwowy Zakład Emerytalny. Składki emerytalne do Państwowego Zakładu Emerytalnego uiszcza Skarb Państwa, który pokrywa również ewentualny niedobór Państwowego Zakładu Emerytalnego i gwarantuje wypłatę wszystkich świadczeń, wynikających z niniejszej ustawy.

Państwowy Zakład Emerytalny jest instytucją prawa publicznego i posiada osobowość prawną. Państwowy Zakład Emerytalny jest wolny od wszelkich podatków państwowych i samorządowych; wszelkie akty prawne, zawierane przez Państwowy Zakład Emerytalny w wykonaniu postanowień niniejszej ustawy, są wolne od należności Skarbu Państwa i nie podlegają opłatom stemplowym. Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu służy uwolnienie od opłat sądowych.

Rada Ministrów może rozszerzyć zakres działania Państwowego Zakładu Emerytalnego również na inne kategorje funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, niż wymienione w ust. 1, oraz na pracowników instytucyj, przedsiębiorstw i monopolów państwowych.

Rada Ministrów wyda statut Państwowego Zakładu Emerytalnego, określający w szczególności sposób powoływania i zakres kompetencyj poszczególnych organów, postępowanie przy ustalaniu i przyznawaniu świadczeń, sposób wypłaty świadczeń, prawa i obowiązki pracowników Państwowego Zakładu Emerytalnego, sposób podpisywania dokumentów imieniem Państwowego Zakładu Emerytalnego, sposób publikacji rocznych sprawozdań i zamknięć rachunkowych oraz nadzór państwowy nad Państwowym Zakładem Emerytalnym.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi również wysokość składki emerytalnej, sposób tworzenia i przeznaczenia funduszów na poszczególne świadczenia, przeznaczenie uzyskanych nadwyżek, sposób lokaty funduszów, sposób rozrachowania Państwowego Zakładu Emerytalnego ze Skarbem Państwa i zaliczania do emerytury okresów służby, czy też pracy zawodowej, za które nie uiszczono składek emerytalnych do Państwowego Zakładu Emerytalnego, oraz unormuje sprawę przekazywania składek pomiędzy Państwowym Zakładem Emerytalnym a innemi instytucjami i Skarbem Państwa";

5) Art. 7 ust. 6 lit. a p. 1 nadaje się brzmienie: „przekazywanie przez Skarb Państwa ośmioprocentowej składki, określonej w art. 120 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) właściwym zakładom ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz właściwym instytucjom, przedsiębiorstwom lub zakładom, których pracownicy zgodnie z art. 5 p. 4 do 6 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na mocy tego rozporządzenia";

6) W art. 7 ust. 6 lit. b wyrazy: „art. 5 p. 4, 5 i 6" zastępuje się wyrazami: „art. 5 p. 4 do 6" i skreśla się wyrazy: „podlegające zaliczeniu do wysługi emerytalnej" oraz poprzedzający je przecinek;

7) W art. 7 ust. 7 skreśla się wyrazy: „za który funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy uiścił ośmioprocentową opłatę emerytalną" i poprzedzający je przecinek; skreśla się również nawias i umieszczone w nim wyrazy: „przy analogicznem zastosowaniu postanowień ust. 4"; wyrazy: „art. 5 p. 4, 5 i 6" zastępuje się wyrazami: „art. 5 p. 4 do 6";

8) W art. 7 ust. 8 wyrazy: „art. 5 p. 4, 5 i 6" zastępuje się wyrazami: „art. 5 p. 4 do 6";

9) W art. 7 jako ustęp ostatni wstawia się następujący przepis:

„Opłaty emerytalne, przewidziane w ustawie niniejszej, wyjąwszy ustępy 1 do 5 niniejszego artykułu, wynoszą 8% uposażenia służbowego, otrzymywanego w czasie uiszczania tej opłaty. Jeżeli funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nie uiścił opłaty emerytalnej w czasie trwania czynnej służby, opłatę tę oblicza się od uposażenia, otrzymywanego ostatnio przed rozwiązaniem stosunku służbowego";

10) W art. 10 ust. 2 skreśla się wyrazy: „i 18";

11) W art. 11 ust. 2 wyrazy: „ust. 1 i 6" zastępuje się wyrazami: „ust. 1 i 5";

12) Art. 17 ust. 1 nadaje się brzmienie: „Podstawą wymiaru uposażenia emerytalnego funkcjonarjuszów państwowych jest uposażenie zasadnicze, otrzymywane ostatnio w służbie czynnej, bez dodatków";

13) W art. 17 jako ustępy drugi i trzeci wstawia się przepisy następujące: „Podstawą wymiaru uposażenia emerytalnego zawodowych wojskowych jest uposażenie w wymiarze dla zajmujących stanowiska służbowe poza stolicą, otrzymywane ostatnio w służbie czynnej, łącznie z dodatkiem wyrównawczym i innemi dodatkami, zaliczalnemi do uposażenia emerytalnego na zasadzie niniejszej ustawy.

Zawodowi wojskowi, którzy ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku zajmowali stanowiska służbowe w stolicy, otrzymują przez czas zamieszkiwania w stolicy dodatek w wysokości 10% uposażenia emerytalnego. Prawo do tego dodatku gaśnie od pierwszego dnia miesiąca następującego po przesiedleniu się do innej miejscowości";

14) Art. 18 ust. 1 skreśla się; w ust. 2 dwukrotnie użyte wyrazy: „mnożną, obowiązującą" zastępuje się wyrazami: „kwotą uposażenia, obowiązującego";

15) W art. 19 ust. 1 wyrazy: „do 25 roku służby włącznie o 2,4% (dwa całe cztery dziesiąte procent), poczem wzrasta za każdy dalszy rok o 2,8% (dwa całe osiem dziesiątych procent), aż do 92% (dziewięćdziesięciu dwóch procent)" zastępuje się wyrazami: „o 3% (trzy procent) aż do 100% (stu procent)";

16) Art. 20 skreśla się;

17) Art. 25 ust. 3 skreśla się; jako ustęp ostatni wstawia się przepis następujący: „Emerytom, którzy w monopolach państwowych lub w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe" pozostają w publiczno-prawnym stosunku służbowym, zawiesza się wypłatę bieżących rat emerytury";

18) W art. 37 p. 2 ust. 1 po wyrazach: „w służbie państwowej" przecinek zastępuje się kropką i skreśla się resztę zdania; w ust. 2 po wyrazach: „w całości do wysługi emerytalnej" stawia się kropkę i skreśla się resztę zdania;

19) W art. 37 p. 4 ust. 3 wyrazy: „dni 30" zastępuje się wyrazami: „jeden miesiąc";

20) W art. 37 po punkcie 6 wstawia się przepisy następujące:

„7. Funkcjonarjuszom państwowym zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, za które powinny być Skarbowi Państwa przekazane składki ubezpieczeniowe w myśl art. 7 ust. 6 lit. b ustawy.

8. Funkcjonarjuszom państwowym, którzy ze służby w monopolach, mającej charakter publiczno-prawny, przeszli bezpośrednio do służby państwowej, zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, zaliczalne do wysługi emerytalnej w monopolach według przepisów, obowiązujących w chwili przejścia.

9. Funkcjonarjuszom państwowym, którzy ze służby w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe" przeszli bezpośrednio do służby państwowej, zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, zaliczalne do wysługi emerytalnej w tem przedsiębiorstwie według przepisów, obowiązujących w chwili przejścia";

21) W art. 38 lit. b po wyrazach: „oświaty pozaszkolnej" średnik zastępuje się kropką i skreśla się resztę zdania aż do wyrazów: „niniejszej ustawy;";

22) Art. 41 ust. 1 nadaje się brzmienie: „Do emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, powołanych do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub ze względów na bezpieczeństwo Państwa mają analogiczne zastosowanie postanowienia art. 18 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663)";

23) Art. 45 nadaje się brzmienie: „Zawodowych oficerów wojska i marynarki wojennej przenosi w stan spoczynku Minister Spraw Wojskowych, zawodowych podoficerów wojska — dowódca Okręgu Korpusu, zawodowych podoficerów Korpusu Ochrony Pogranicza — dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza, zawodowych podoficerów i szeregowców marynarki wojennej — szef Kierownictwa Marynarki Wojennej.";

24) Art. 46 ust. 1 nadaje się brzmienie: „Uposażenie emerytalne zawodowych oficerów wojska i marynarki wojennej wymierza Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, zawodowych podoficerów wojska — dowódca Okręgu Korpusu w porozumieniu z właściwą izbą skarbową, zawodowych podoficerów Korpusu Ochrony Pogranicza — dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza w porozumieniu z właściwą izbą skarbową, zawodowych podoficerów i szeregowców marynarki wojennej — szef Kierownictwa Marynarki Wojennej w porozumieniu z właściwą izbą skarbową.";

25) Art. 46 ust. 3 nadaje się brzmienie: „Przeciw orzeczeniu dowódcy Okręgu Korpusu, dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza i szefa Kierownictwa Marynarki Wojennej służy zawodowemu podoficerowi wojska i marynarki wojennej oraz zawodowemu szeregowcowi marynarki wojennej prawo zażalenia do Ministra Spraw Wojskowych w ciągu 30 dni, licząc od dnia, następującego po dniu doręczenia, przyczem postanowienie ust. 2 art. 34 niniejszej ustawy ma zastosowanie.";

26) W art. 50 ust. 2 lit. c skreśla się wyrazy: „zawodowy wojskowy winien za czas tego stanu nieczynnego uiścić opłaty emerytalne, przewidziane w art. 7;";

27) W art. 50 ust. 5 po wyrazach: „pracownika kontraktowego" skreśla się przecinek, a dalsze wyrazy zastępuje się wyrazami: „oraz czas, spędzony w stanie nieczynnym bez uposażenia czynnego, zaliczony przez Ministra Spraw Wojskowych do czynnej służby wojskowej";

28) W art. 50 ust. 6 wyrazy: „punkt 4" zastępuje się wyrazami: „punkty 4, 7, 8 i 9";

29) Art. 51 lit. c nadaje się brzmienie: „czasu, spędzonego w stanie nieczynnym bez uposażenia czynnego, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w art. 50 ust. 1 lit. c i ust. 5 niniejszej ustawy;";

30) Art. 52 ust. 1 skreśla się, natomiast wstawia się jako ust. 1 i 2 przepisy następujące:

„Przy wymierzaniu uposażenia emerytalnego zawodowym wojskowym, należącym do personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, służbę w czasie pokoju liczy się do wysługi emerytalnej podwójnie.

Postanowienie to nie ma zastosowania do:

a) oficerów technicznych i podoficerów specjalistów, odbywających loty w charakterze wykonawców swej służby, którym do wysługi

emerytalnej liczy się podczas pokoju 1 miesiąc za 45 dni; oraz do

b) lekarzy lotniczej służby zdrowia, którym służba w czasie pokoju liczy się do wysługi emerytalnej pojedyńczo.";

31) Art. 53 nadaje się brzmienie:

„Zawodowym wojskowym, którzy w czasie trwania czynnej służby zostali zaliczeni do pierwszej klasy którejkolwiek specjalności personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, wlicza się do podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego również dodatek aeronautyczny tej kategorji, która odpowiada pierwszej klasie danej specjalności.

Zawodowym wojskowym, zaliczonym do niższych klas specjalności personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, którzy w czasie lotów służbowych ulegli obrażeniom cielesnym, powodującym niezdolność do dalszej służby w powietrzu, Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może wliczyć do podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego dodatek aeronautyczny tej kategorji, która odpowiada danej specjalności i klasie.

Postanowienia ust. 1 i 2 mają zastosowanie również do zawodowych wojskowych, którzy wskutek trwałego pogorszenia się stanu zdrowia, uniemożliwiającego pełnienie służby w powietrzu, z zachowaniem jednak zdolności do pełnienia innego rodzaju służby wojskowej, lub wskutek przeniesienia do innego rodzaju wojska, zostali wyłączeni z personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, — nie mają natomiast zastosowania do wojskowych zawodowych, wykluczonych z personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojenej w myśl przepisów, wydanych przez Ministra Spraw Wojskowych.";

32) W art. 54 ust. 1 skreśla się wyraz: „szeregowych", a po wyrazach: „odnośnie do zawodowych" wstawia się wyrazy: „podoficerów wojska, dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza, odnośnie zawodowych podoficerów korpusu Ochrony Pogranicza, a szef Kierownictwa Marynarki Wojennej odnośnie zawodowych podoficerów i szeregowców marynarki wojennej";

33) W art. 56 ust. 3 skreśla się wyrazy: „i 18";

34) W art. 57 ust. 2 po wyrazach: „5% uposażenia emerytalnego" stawia się kropkę i skreśla się resztę zdania;

35) W art. 60 ust. 2 po wyrazach: „Pensję wdowią" wstawia się wyrazy: „po zawodowym wojskowym";

36) W art. 61 ust. 2 skreśla się wyrazy: „i 18";

37) W art. 61 wstawia się jako ustęp piąty przepis następujący:

„Przy wymiarze pensyj wdowom i sierotom po zawodowych wojskowych, zaliczonych do niższych klas specjalności personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, którzy w czasie lotów służbowych ulegli niezawinionemu śmiertelnemu wypadkowi, Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może wliczyć do podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego, do którego zmarły zawodowy wojskowy miałby prawo, dodatek aeronautyczny, przywiązany do danej specjalności i klasy.";

38) W art. 61 wstawia się jako ustęp ostatni przepis następujący: „Czasowe zmniejszenie uposażenia emerytalnego funkcjonarjusza państwowego w drodze dyscyplinarnej nie wpływa na wysokość pensji wdowiej i sierocej.";

39) W art. 67 ust. 1 wyrazy: „po wstrzymaniu uposażenia w myśl art. 14 ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924)" zastępuje się wyrazami: „po utracie prawa do uposażenia w służbie czynnej w myśl obowiązujących przepisów";

40) W art. 67 po ust. 2 dodaje się ustęp następujący: „Postanowienia niniejszego artykułu mają odpowiednie zastosowanie do żon i dzieci funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, zatrudnionych w służbie bezpieczeństwa lub służbie granicznej.";

41) W art. 82 ust. 1 skreśla się wyrazy: „według pierwszego szczebla danej grupy";

42) W art. 84 ust. 1 skreśla się ostatnie zdanie, zaczynające się od wyrazów: „Ustąpienie na rzecz . . . .";

43) W art. 86 ust. 1 wyrazy: „art. 17, 18 (w odniesieniu do podpułkownika i komandora-porucznika), 19 i 20" zastępuje się wyrazami: „art. 17 i 19";

44) W art. 89 ust. 1 skreśla się wyrazy: „artykułu 20" i poprzedzający je przecinek; w ust. 2 skreśla się wyrazy: „i 2" i wyrazy: „20 i";

45) W art. 101 ust. 1 skreśla się część zdania od wyrazów: „wstąpili do wojska" do wyrazów: „czasu kalendarzowego, a" włącznie; w tymże ustępie lit. a po wyrazach: „1-go czerwca 1917 r." wstawia się przecinek i wstawia się wyrazy: „a wstąpienie do wojska polskiego po przerwie najpóźniej do końca 1920 r.";

46) W art. 102 ust. 1 skreśla się wyrazy: „art. 18" i poprzedzający je przecinek oraz wyrazy: „według pierwszego szczebla danej grupy";

47) W art. 104 ust. 1 skreśla się wyraz: „samotnego" i wyrazy: „przy wartości mnożnej, obowiązującej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy";

48) W art. 105 ust. 3 po wyrazach: „Państwa Polskiego" przecinek zastępuje się kropką i skreśla się resztę zdania.

Art. 2. (1) Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia unormować zaopatrzenie emerytalne funkcjonarjuszów prowizorycznych i nauczycieli tymczasowych w ramach ustawy z dnia

11 grudnia 1923 r., ze zmianami, wynikającemi z ich charakteru służbowego.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia, przewidzianego w ust. 1, funkcjonarjusze ci i nauczyciele przestają podlegać ubezpieczeniu w odpowiednich zakładach ubezpieczeń.

Art. 3. (1) Do funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, którym przyznano i wymierzono uposażenie emerytalne przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, oraz do wdów i sierot po nich stosuje się ustawę z dnia 11 grudnia 1923 r. nadal w brzmieniu, obowiązującem przed wejściem w życie tego rozporządzenia, ze zmianami jednak, wprowadzonemi postanowieniami art. 1 p. 2 i 17 niniejszego rozporządzenia.

(2) Postanowień poprzedniego ustępu nie stosuje się jednak do emerytów, ponownie powołanych po dniu 31 styczna 1934 r. do służby państwowej.

(3) Nie uwzględniając zmian, wprowadzonych postanowieniami art. 1 p. 1,3, 4, 9, 10, 12 do 16, 18, 21, 22, 26 33 do 36, 38 do 44, 46 do 48 niniejszego rozporządzenia, stosuje się ustawę z dnia 11 grudnia 1923 r. nadal w brzmieniu obowiązującem przed wejściem w życie tych postanowień, do:

a) funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, którzy nie nabyli prawa do uposażenia w służbie czynnej, określonego w rozporządzeniach Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych, z dnia 28-go października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów, lub z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska, albo w innych, jednocześnie lub później wydanych przepisach o uposażeniu.

b) funkcjonarjuszów b. państw zaborczych, objętych art. 95 ustawy z dnia 11 grudna 1923 r.,

c) wdów (żon) i sierot (dzieci) po osobach, wymienionych wyżej w lit. a i b.

(4) Przy wymierzaniu zaopatrzenia emerytalnego osobom, wymienionym w trzecim ustępie, stosuje się odpowiednio właściwe przepisy o uposażeniu czynnem i o wysokości mnożnej, obowiązujące przed dniem 1 lutego 1934 r.

(5) Przy zaliczaniu do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, nienależącym do Państwowego Zakładu Emerytalnego, okresów służby lub pracy, odbytych przed dniem 1 lutego 1934 r., nie stosuje się zmian, wprowadzonych niniejszem rozporządzeniem do ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. w art. 2 ust. 3, art. 37 p. 2 ust. 1 i 2, art. 38 lit. b, art. 50 ust. 2 lit. c, art. 84 ust. 1 i art. 105 ust. 3.

Art. 4. (1) Zaopatrzenia emerytalne i inne świadczenia, przyznane na mocy ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, którzy w służbie czynnej mieli prawo do uposażenia, wolnego od państwowego podatku dochodowego, oraz zaopatrzenia emerytalne i inne świadczenia, przyznane z mocy tejże ustawy wdowom i sierotom po nich, są wolne od państwowego podatku dochodowego.

(2) Postanowienia ust. 1 stosują się pod temi samemi warunkami do pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" i monopolów państwowych oraz do pozostałych po nich rodzin.

Art. 5. (1) Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu oraz innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

(2) Zarazem upoważnia się Ministra Skarbu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych późniejszemi przepisami i niniejszem rozporządzeniem.

Art. 6. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z wyjątkiem postanowień art. 1 p. 1, 3, 4, 9, 10, 12 do 16, 18, 21 22, 26, 33 do 36, 38 do 44, 46 do 48, które wchodzą w życie z dniem 1 lutego 1934 r.

(2) Postanowienia art. 1 p. 6, skreślające w art. 7 ust. 6 lit. b ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. wyrazy: „podlegające zaliczeniu do wysługi emerytalnej", postanowienia art. 1 p. 20, wprowadzające do art. 37 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. jako nowy przepis punkt 7, i postanowienia art. 1 p. 28, rozciągające zakres działania tego przepisu na zawodowych wojskowych, uzyskują moc obowiązującą od dnia 1 kwietnia 1932 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: **I. Mościcki**

Prezes Rady Ministrów i Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
J. Jędrzejewicz

Minister Spraw Wewnętrznych:
Bronisław Pieracki

Minister Spraw Zagranicznych: **Beck**

Minister Spraw Wojskowych: **J. Piłsudski**

Minister Skarbu: **Wł. Zawadzki**

Minister Sprawiedliwości: **Czesław Michałowski**

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Nakoniecznikow-Klukowski

Minister Przemysłu i Handlu: **Zarzycki**

Minister Komunikacji: **M. Butkiewicz**

Minister Opieki Społecznej: **Hubicki**

Minister Poczt i Telegrafów: **Kaliński**

134.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 20 z dnia 13. III. 1934 r. poz. 160).

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 20 lutego 1934 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Na podstawie ustępu drugiego art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o zmianie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668) ogłaszam w załączniku do obwieszczenia niniejszego jednolity tekst ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) i rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668).

Podany w załączniku tekst ustawy obowiązuje od dnia 1 lutego 1934 r.

Minister Skarbu: **Wł. Zawadzki.**

Załącznik do obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 20 lutego 1934 r. (poz. 160).

USTAWA

z dnia 11 grudnia 1923 r.

o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

TYTUŁ I.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 1.

Postanowienia niniejszej ustawy odnoszą się do funkcjonarjuszów państwowych, mianowanych na stałe zgodnie z obowiązującemi przepisami, tudzież zawodowych wojskowych. Osoby te oraz wdowy i sieroty po nich otrzymują zaopatrzenie emerytalne według zasad, określonych w niniejszej ustawie.

Art. 2.

Funkcjonarjuszami państwowymi w rozumieniu niniejszej ustawy są urzędnicy i niżsi funkcjonarjusze państwowi, funkcjonarjusze poczt, telegrafów i telefonów, oficerowie i szeregowi Straży Granicznej, oficerowie i szeregowi Policji Państwowej, nauczyciele wszystkich szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa, tudzież sędziowie z wyjątkiem handlowych, prokuratorzy i asesorzy sądowi.

Emerytem w rozumieniu niniejszej ustawy odnośnie do zawodowych wojskowych jest zawodowy wojskowy, przeniesiony w stan spoczynku.

Uposażenie emerytalne ministrów reguluje osobna ustawa. Do czasu wejścia w życie tej ustawy ministrowie, którzy przed objęciem tego stanowiska pełnili służbę, jako stali funkcjonarjusze państwowi, względnie zawodowi wojskowi, lub pozostawali w stanie spoczynku, otrzymują w razie ustąpienia z zajmowanego co najmniej przez rok stanowiska ministra i niepowołania zpowrotem do czynnej służby państwowej lub wojskowej, o ile odpowiadają postanowieniom art. 9 ustawy, uposażenie emerytalne na podstawie niniejszej ustawy według ostatnio pobieranego uposażenia ministra (art. 17 ustawy).

Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, którzy zajmowali stanowiska ministra przez okres krótszy niż rok, a pozatem odpowiadają warunkom, wyszczególnionym w ustępie poprzednim, otrzymują uposażenie emerytalne na podstawie niniejszej ustawy według uposażenia w służbie czynnej, ostatnio pobieranego przed objęciem stanowiska ministra.

Czas spędzony na stanowisku ministra liczy się do wysługi emerytalnej narówni ze służbą państwową.

Funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, mianowanemu ministrem w czasie piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego, albo wybranemu na posła lub senatora w czasie zajmowania stanowiska ministra, zalicza się do wysługi emerytalnej w razie zwolnienia ze stanowiska ministra przed wygaśnięciem mandatu poselskiego lub senatorskiego pozostały czas piastowania tego mandatu w przypadku, jeżeli w chwili zwolnienia ze stanowiska ministra funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nie nabył zgodnie z ust. 3 prawa do uposażenia emerytalnego.

Uposażenie emerytalne zostanie w takim przypadku wymierzone dopiero po wygaśnięciu mandatu poselskiego lub senatorskiego i z zastrzeżeniem postanowień art. 9 ustawy.

Art. 3.

Ze Skarbu Państwa można pobierać tylko jedno zaopatrzenie.

W przypadkach, gdyby funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, względnie pozostałej rodzinie, służyło z jakiegokolwiek bądź innego tytułu prawo do zaopatrzenia, wypłacanego ze Skarbu Państwa, monopolu państwowego lub przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" — uprawniony ma prawo wyboru.

Art. 4.

Osoby, które podstępnie uzyskały wyższy wymiar zaopatrzenia emerytalnego od przypadającego im na zasadzie niniejszej ustawy, mogą być pozbawione orzeczeniem dyscyplinarnem

prawa do dalszego pobierania tego uposażenia, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności karno-sądowej i obowiązku wynagrodzenia szkody wyrządzonej Skarbowi Państwa. Właściwość i tryb postępowania komisyj dyscyplinarnych określa rozporządzenie Rady Ministrów. Minister Skarbu jest uprawniony do natychmiastowego zawieszenia wypłaty całości lub części uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej) do czasu uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego.

W razie pozbawienia osób, określonych w ustępie 1 niniejszego artykułu, na mocy orzeczenia komisji dyscyplinarnej prawa do dalszego pobierania uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej) kwoty, których wypłata została przez Ministra Skarbu zawieszona, ulegają przepaniu na rzecz Skarbu Państwa.

W przypadku pozbawienia emeryta prawa do dalszego pobierania uposażenia emerytalnego właściwa władza naczelna może żonie i dzieciom takiego emeryta przyznać stały zasiłek, nieprzekraczający ich pensji wdowiej lub sierocej.

Kwoty, nienależnie pobrane przez emeryta (wdowę, sierotę), tytułem uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej), podlegają zwrotowi bez względu na to, czy miało miejsce świadome wprowadzenie władzy w błąd przez zainteresowaną osobę, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności karnosądowej.

Art. 5.

Zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emerytalne, pensja wdowia i sieroca) oraz odprawy mogą ulec zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu tylko z tytułu alimentów, jako też zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu lub administracyjnemu z tytułu należności Skarbu Państwa.

Wysokość zapowiedzeń i zajęć wynosi: dla alimentów 2/5 zaopatrzenia emerytalnego, względnie odprawy, a dla należności Skarbu Państwa 1/5 zaopatrzenia emerytalnego, a 2/3 odprawy.

Postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do emerytów wojskowych oraz wdów i sierot po zawodowych wojskowych. U osób tych dokonywa się potrąceń dopuszczalnych w myśl ust. 1 niniejszego artykułu w wysokości, określonej w art. 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 1925 r. o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 312) z zaopatrzenia emerytalnego lub odprawy, wypłacanych na zasadzie niniejszej ustawy.

Pośmiertne nie ulega zapowiedzeniu ani też zajęciu.

Art. 6.

Zmiany kwot w poszczególnych grupach uposażenia funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, pozostających w służbie czynnej, będą automatycznie stosowane do zaopatrzenia emerytalnego. Natomiast wszelkie zmiany, dotyczące zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych do grup uposażenia, nie mają zastosowania do przeniesionych już w stan spoczynku funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Art. 7.

Na pokrycie świadczeń, przewidzianych w niniejszej ustawie na rzecz funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, mianowanych po dniu 31 stycznia 1934 r., tworzy się ze składek emerytalnych Państwowy Zakład Emerytalny. Składki emerytalne do Państwowego Zakładu Emerytalnego uiszcza Skarb Państwa, który pokrywa również ewentualny niedobór Państwowego Zakładu Emerytalnego i gwarantuje wypłatę wszystkich świadczeń, wynikających z niniejszej ustawy.

Państwowy Zakład Emerytalny jest instytucją prawa publicznego i posiada osobowość prawną. Państwowy Zakład Emerytalny jest wolny od wszelkich podatków państwowych i samorządowych; wszelkie akty prawne, zawierane przez Państwowy Zakład Emerytalny w wykonaniu postanowień niniejszej ustawy, są wolne od należności Skarbu Państwa i nie podlegają opłatom stemplowym. Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu służy uwolnienie od opłat sądowych.

Rada Ministrów może rozszerzyć zakres działania Państwowego Zakładu Emerytalnego również na inne kategorje funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, niż wymienione w ust. 1, oraz na pracowników instytucyj, przedsiębiorstw i monopolów państwowych.

Rada Ministrów wyda statut Państwowego Zakładu Emerytalnego, określający w szczególności sposób powoływania i zakres kompetencyj poszczególnych organów, postępowanie przy ustalaniu i przyznawaniu świadczeń, sposób wypłaty świadczeń, prawa i obowiązki pracowników Państwowego Zakładu Emerytalnego, sposób podpisywania dokumentów imieniem Państwowego Zakładu Emerytalnego, sposób publikacji rocznych sprawozdań i zamknięć rachunkowych oraz nadzór państwowy nad Państwowym Zakładem Emerytalnym.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi również wysokość składki emerytalnej, sposób tworzenia i przeznaczenia funduszów na poszczególne świadczenia, przeznaczenie uzyskanych nadwyżek, sposób lokaty funduszów, sposób rozrachowania Państwowego Zakładu Emerytalnego ze Skarbem Państwa i zaliczania do emerytury okresów służby, czy też pracy zawodowej, za które nie uiszczono składek emerytalnych do Państwowego Zakładu Emerytalnego, oraz unormuje sprawę przekazywania składek pomiędzy Państwowym Zakładem Emerytalnym a innemi instytucjami i Skarbem Państwa.

Upoważnia się Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń normujących:

a) I. przekazywanie przez Skarb Państwa ośmioprocentowej składki, określonej w art. 120

ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) właściwym zakładom ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz właściwym instytucjom, przedsiębiorstwom lub zakładom, których pracownicy zgodnie z art. 5 p. 4 do 6 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na mocy tego rozporządzenia;

II. zaliczanie lat służby państwowej, pełnionej od dnia 1 stycznia 1928 r. do ubezpieczenia, unormowanego temże rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej, względnie do lat wysługi emerytalnej w wyżej wymienionych instytucjach, przedsiębiorstwach i zakładach tym funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, których stosunek służbowy został rozwiązany z przyczyn, uznanych w rozporządzeniu Rady Ministrów za powodujące zachowanie prawa do przekazania, wymienionej w p. I, ośmioprocentowej składki i pod warunkiem, że funkcjonarjusz państwowy względnie zawodowy wojskowy nie nabył w służbie państwowej prawa do emerytury;

b) przekazywanie Skarbowi Państwa składek ubezpieczeniowych przez właściwe Zakłady Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, lub właściwe instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady, których pracownicy zgodnie z art. 5 p. 4 do 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na mocy tego rozporządzenia, za lata pracy umysłowej tych pracowników, którzy przeszli lub przejdą do stałej służby państwowej.

Za czas służby państwowej, począwszy od 1 kwietnia 1932 r. Skarb Państwa na mocy niniejszego postanowienia przekazywać będzie ośmioprocentową składkę, określoną w art. 120 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) właściwym zakładom ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz właściwym instytucjom, przedsiębiorstwom i zakładom, których pracownicy zgodnie z art. 5 p. 4 do 6 powołanego rozporządzenia nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia.

Przekazywanie składek, o których mowa w ustępie poprzednim, będzie uskutecznione za wszystkich funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, którzy przejdą ze służby państwowej do zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia w zakładzie ubezpieczeń pracowników umysłowych na zasadzie powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. lub do służby w instytucjach, przedsiębiorstwach czy też zakładach, uzasadniających w myśl art. 5 p. 4 do 6 tegoż rozporządzenia zwolnienie z obowiązku ubezpieczenia, o ile ci funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi ani nie nabyli w służbie państwowej prawa do emerytury, ani prawa tego przy rozwiązaniu stosunku służbowego nie utracili.

Zakłady ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady zaliczą funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, za których Skarb Państwa winien przekazać składki ubezpieczeniowe, do miesięcy składkowych, względnie do wysługi emerytalnej w całości okres czasu, za który Skarb Państwa ma przekazać składki, niezależnie od obowiązujących w tej mierze odmiennych przepisów.

Opłaty emerytalne, przewidziane w ustawie niniejszej, wyjąwszy ustępy 1 do 5 niniejszego artykułu, wynoszą 8% uposażenia służbowego, otrzymywanego w czasie uiszczania tej opłaty. Jeżeli funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nie uiścił opłaty emerytalnej w czasie trwania czynnej służby, opłatę tę oblicza się od uposażenia, otrzymywanego ostatnio przed rozwiązaniem stosunku służbowego.

Art. 8.

Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek właściwej władzy naczelnej za zgodą Ministra Skarbu może w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, a nie objętych niniejszą ustawą:

a) uwzględniać przy wymiarze zaopatrzeń emerytalnych ustawowo niezaliczalne lata służby,

b) podwyższać wymiar ustawowo przypadającego zaopatrzenia emerytalnego, tudzież

c) przyznawać zaopatrzenia emerytalne funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, jako też osobom po nich pozostałym.

Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie również do praktykantów, funkcjonarjuszów państwowych, mianowanych do odwołania, oraz do pracowników kontraktowych.

TYTUŁ II.

ZAOPATRZENIE EMERYTALNE FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH I ZAWODOWYCH WOJSKOWYCH.

Rozdział I.

Postanowienia wspólne.

Art. 9.

Prawo do uposażenia emerytalnego nabywa funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy, który po nieprzerwanej co najmniej 15-letniej państwowej służbie cywilnej lub wojskowej, względnie po łącznym, nieprzerwanym, co najmniej 15 lat trwającym okresie państwowej służby cywilnej i wojskowej, przechodzi w stan spoczynku z powodów, przewidzianych w ustawie niniejszej lub we właściwych przepisach o stosunkach służbowych, albo też zostaje zwolniony bez utraty praw nabytych.

Wyjątkowo nabywa funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, prawo do uposażenia emerytalnego:

1) po nieprzerwanej, co najmniej 5-letniej państwowej służbie cywilnej, względnie wojskowej, lub po łącznym nieprzerwanym, co najmniej 5 lat trwającym okresie państwowej służby cywilnej i wojskowej, z powodu trwałej niezdolności do służby, spowodowanej kalectwem lub chorobą, nabytą bez własnej winy po wstąpieniu do służby;

2) bez względu na czas służby — wskutek trwałej niezdolności do służby z powodu:

a) nieszczęśliwego wypadku, wynikłego z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych,

b) działań wojennych w miejscu służbowego pobytu,

c) chorób zakaźnych, panujących epidemicznie w miejscu służbowego pobytu, względnie w danej formacji wojskowej.

Przy obliczaniu 15-letniej, względnie 5-letniej służby państwowej, postanowienia art. 16 nie mają zastosowania.

Art. 10.

Do wysługi emerytalnej liczy się czas służby nieprzerwanej z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w niniejszej ustawie.

Emerytowany funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy, powołany ponownie z urzędu lub na własną prośbę do stałej służby państwowej lub zawodowej wojskowej (reaktywacja), traci prawo do poprzednio przyznanego mu uposażenia emerytalnego. Przy ponownem przeniesieniu reaktywowanego w stan spoczynku wymierza mu się uposażenie emerytalne według ostatnio pobieranego uposażenia (art. 17 ustawy), przyczem do wysługi emerytalnej, nabytej przed reaktywacją, dolicza się cały okres służby, odbytej po reaktywacji.

Art. 11.

Funkcjonarjuszowi państwowemu i zawodowemu wojskowemu, który po nieprzerwanej co najmniej 10-letniej służbie państwowej stał się trwale niezdolnym do służby, a ponadto utracił bez własnej winy trwale co najmniej 95% zdolności do zarobkowania — dolicza się przy wymiarze uposażenia emerytalnego w granicach art. 19 niniejszej ustawy 10 lat do czasu służby, podlegającego normalnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej.

Do okresu 10 - letniej służby państwowej wlicza się jedynie służbę państwową, zaliczalną do wysługi emerytalnej na mocy art. 37 punkt 1 i 2, lub art. 50 ust. 1 i 5 z uwzględnieniem łącznej policzalności państwowej służby cywilnej i wojskowej, zgodnie z ust. 1 art. 9 ustawy.

Art. 12.

Funkcjonarjuszowi państwowemu i zawodowemu wojskowemu, który wskutek przypadków, wymienionych w punkcie 2 art. 9 niniejszej ustawy, utracił również zdolność do pracy zarobkowej — wymierza się uposażenie emerytalne według norm art. 19 niniejszej ustawy, doliczając ponadto do wysługi emerytalnej w granicach tegoż artykułu zależnie od stopnia utraty zdolności do zarobkowania, a mianowicie:

przy utracie zdolności od 35% — 54% — 2 lata,
przy utracie zdolności od 55% — 74% — 4 lata,
przy utracie zdolności od 75% — 84% — 6 lat,
przy utracie zdolności od 85% — 94% — 8 lat,
przy utracie zdolności od 95% —100% —10 lat.

W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących przypadkach może właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu przyznać uposażenie emerytalne w wymiarze wyższym od przewidzianego w ustępie 1 niniejszego artykułu aż do pełnej wysokości uposażenia w służbie czynnej (art. 17), będącego podstawą do obliczenia uposażenia emerytalnego.

Praktykantów i funkcjonarjuszów państwowych, mianowanych do odwołania w myśl ustaw o państwowej służbie cywilnej, w przypadkach, wymienionych w niniejszym artykule, traktuje się narówni z funkcjonarjuszami państwowymi, mianowanymi na stałe.

Art. 13.

Doliczenie lat do wysługi emerytalnej w myśl art. 12 niniejszej ustawy następuje pod warunkiem:

1) niezdolności do służby, spowodowanej przyczynami, wskazanemi w punkcie 2 art. 9 niniejszej ustawy, stwierdzonej zarządzonem z urzędu badaniem komisji lekarskiej;

2) zgłoszenia wypadków w ciągu jednego roku tej władzy, przy której dany funkcjonarjusz państwowy względnie zawodowy wojskowy służył. W przypadkach, zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie, a należycie usprawiedliwionych i udowodnionych, może władza przyjąć zgłoszenie, jeżeli nastąpiło ono nie później, niż w trzy lata po zajściu wypadku.

Art. 14.

Skład i sposób urzędowania komisji lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, a komisji wojskowo-lekarskiej dla zawodowych wojskowych określi rozporządzenie Rady Ministrów, które też określi sposób oceny zdolności do służby (państwowej, wojskowej), sposób oceny stopnia utraty zdolności do pracy zarobkowej, a także sposób stwierdzenia przyczynowego związku choroby (kalectwa) ze służbą państwową, a względnie wojskową wogóle, specjalnie zaś ustalenie, iż choroba powstała z przyczyn, przewidzianych w art. 9 niniejszej ustawy, sposób stwierdzenia powstania choroby, braku lub istnienia winy chorego (kaleki) w jej powstaniu, a następnie stałej potrzeby pomocy osób postronnych, względnie potrzeby szczególnej opieki, jako to: potrzeby umieszczenia w domu in-

walidów, względnie w zakładzie dla umysłowo-chorych.

Art. 15.

Czas służby wojskowej, odbytej podczas wojny od dnia rozpoczęcia działań wojennych do dnia podpisania traktatu pokoju, liczy się przy wymiarze uposażenia emerytalnego podwójnie. Również podwójnie liczy się czas rzeczywiście pełnionej służby cywilnej, odbytej na terenie operacyjnym, podporządkowanym dowództwu armii, oraz okresy służby rzeczywiście pełnionej w formacjach wojskowych.

Przy częściowej mobilizacji oblicza się w ten sposób czas służby, odbytej podczas wojny, tylko pełniącym służbę w formacjach zmobilizowanych, a ponadto wojskowym, zatrudnionym w Ministerstwie Spraw Wojskowych i Naczelnem Dowództwie.

Art. 16.

Przy ostatecznem obliczeniu lat wysługi emerytalnej nie uwzględnia się części roku do 6 miesięcy włącznie, natomiast okres, przekraczający czas 6 miesięcy, liczy się jako pełny rok.

Art. 17.

Podstawą wymiaru uposażenia emerytalnego funkcjonarjuszów państwowych jest uposażenie zasadnicze, otrzymywane ostatnio w służbie czynnej bez dodatków.

Podstawą wymiaru uposażenia emerytalnego zawodowych wojskowych jest uposażenie w wymiarze dla zajmujących stanowiska służbowe poza stolicą, otrzymywane ostatnio w służbie czynnej, łącznie z dodatkiem wyrównawczym i innemi dodatkami, zaliczalnemi do uposażenia emerytalnego na zasadzie niniejszej ustawy.

Zawodowi wojskowi, którzy ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku zajmowali stanowiska służbowe w stolicy, otrzymują przez czas zamieszkiwania w stolicy dodatek w wysokości 10% uposażenia emerytalnego. Prawo do tego dodatku gaśnie od pierwszego dnia miesiąca następującego po przesiedleniu się do innej miejscowości.

Przy wymierzaniu uposażeń emerytalnych funkcjonarjuszom państwowym lub zawodowym wojskowym, pełniącym służbę na placówkach zagranicznych i terenie w. m. Gdańska, przyjmuje się za podstawę wymiaru uposażenie czynne, jakie pobieraliby, pełniąc służbę w kraju.

Art. 18.

Niezależnie od postanowienia art. 17 powiększa się uposażenie emerytalne funkcjonarjuszów państwowych, którzy ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku, pełnili służbę na terenie w. m. Gdańska, o różnicę między kwotą uposażenia, obowiązującego w kraju, a kwotą uposażenia, obowiązującego na terenie w. m. Gdańska, przez okres zamieszkiwania emeryta lub pozostałej po nim rodziny na tym obszarze.

Art. 19.

Uposażenie emerytalne wynosi po 15 latach służby 40% (czterdzieści procent) i wzrasta za każdy następny rok o 3% (trzy procent) aż do 100% (sto procent) podstawy wymiaru (art. 17), co stanowi pełny wymiar uposażenia emerytalnego. W przypadkach, w których możliwe jest nabycie prawa do emerytury po krótszym okresie służby, niż lat 15 (art. 9 ust. 2), uposażenie emerytalne wynosi do 10 lat służby włącznie 30% (trzydzieści procent) i wzrasta za każdy następny rok służby do 15 lat służby włącznie o 2% (dwa procent) podstawy wymiaru (art. 17). W tym samym stosunku oblicza się także wszystkie dodatki, do których emeryt ma prawo w myśl przepisów niniejszej ustawy.

Art. 20.

(skreślony).

Art. 21.

Funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, ma prawo z powodu przeniesienia go w stan spoczynku do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia się z rodziną z ostatniego miejsca służbowego do przyszłego miejsca zamieszkania w kraju lub na obszarze w. m. Gdańska, według przepisów, normujących sprawę należności za przeniesienie z urzędu w służbie czynnej.

Z powyższego prawa przeniesienia się można skorzystać w ciągu jednego roku, licząc od dnia przeniesienia w stan spoczynku.

W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących, przypadkach Minister Skarbu może przyznawać zwrot kosztów jednorazowego przesiedlenia w razie, gdy przesiedlenie nastąpiło przed przeniesieniem w stan spoczynku, lub po upływie roku od dnia przeniesienia, a zaszły okoliczności, które uzasadniają niedotrzymanie rocznego terminu przesiedlenia.

Art. 22.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po przeniesieniu w stan spoczynku.

Uposażenie emerytalne płatne jest miesięcznie zgóry.

Uposażenie emerytalne, wymierzone i przyznane, a niepodjęte w ciągu pięciu lat, liczonych od chwili płatności danego uposażenia, przypada na rzecz Skarbu Państwa. Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może czynić wyjątki od powyższej zasady.

Art. 23.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego gaśnie:

1) w razie śmierci emeryta;

2) gdy emeryt został prawomocnie skazany za czyn karygodny, a skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, względnie prawa do uposażenia emerytalnego. Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może jednak w tym przypadku przyznać żonie i dzieciom emeryta odpowiedni zasiłek na czas, przez który rodzina pozostawałaby bez środków do utrzymania. Zasiłek ten nie może przekraczać ustawowego zaopatrzenia wdowiego, względnie sierocego. Zawieszenie w wyroku sądowym wykonania kary pociąga za sobą utratę prawa do uposażenia emerytalnego tylko o ile emeryt został następnie skazany na odbycie zawieszonej kary; w tym przypadku utrata prawa do uposażenia emerytalnego następuje od pierwszego dnia miesiąca, następującego po uprawomocnieniu się ponownego skazania;

3) gdy emeryt wojskowy został orzeczeniem oficerskiego sądu honorowego prawomocnie skazany na wykluczenie z korpusu oficerskiego, za czyn popełniony przed wstąpieniem do wojska polskiego, a zwrócony przeciw interesom Narodu Polskiego.

Ponadto emeryt może zrzec się stale lub czasowo prawa do pobierania uposażenia emerytalnego, zrzeczenie to jednak nie może w niczem szkodzić prawom wdów i sierot do pensji wdowiej i sierocej, tudzież prawom osób uprawnionych do otrzymywania od emeryta alimentów, z tytułu których uposażenie emerytalne podlega zapowiedzeniu i zajęciu w myśl art. 5 niniejszej ustawy.

Art. 24.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego nie przysługuje:

1) na czas przebywania przez okres dłuższy niż pół roku poza granicami Państwa, względnie Wolnego Miasta Gdańska, bez zezwolenia właściwej władzy naczelnej, udzielonego w porozumieniu z Ministrem Skarbu;

2) W razie utraty obywatelstwa polskiego, z wyjątkiem równoczesnego przyjęcia obywatelstwa gdańskiego;

3) na czas pobierania zaopatrzenia z tytułu niezdolności do służby lub pracy na zasadzie innych ustaw, jeżeli świadczenia te płyną ze Skarbu Państwa (art. 3); postanowienie to nie ma zastosowania do weteranów powstań narodowych, oraz wdów i sierot po nich, o ile otrzymują zaopatrzenie na mocy ustawy z dnia 23-go marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212);

4) w razie wstąpienia do klasztoru;

5) przy zastosowaniu przepisów niniejszej ustawy (art. 42, 55, 56, 57 i 58) na czas umieszczenia w domu inwalidów, względnie w zakładach dla umysłowo chorych.

W przypadkach, przewidzianych w niniejszym artykule, wypłaca się uposażenie emerytalne od dnia pierwszego miesiąca, następującego po usunięciu przyczyn, wymienionych w tym artykule, nie wcześniej jednak, niż od dnia pierwszego miesiąca, następującego po zgłoszeniu się o uposażenie.

Art. 25.

Emeryci, którzy zajmują jakiekolwiek płatne stanowiska w urzędzie, instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym, czy też samorządu terytorjalnego lub gospodarczego, tudzież w instytucjach ubezpieczeń społecznych, oraz emeryci, którzy pobierają emeryturę z funduszów takiej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu, otrzymują tylko taką część, przyznanego na mocy niniejszej ustawy, uposażenia emerytalnego, która wraz z wynagrodzeniem, względnie zaopatrzeniem, pobieranem z danej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu nie przewyższa 150% uposażenia, ostatnio pobieranego w służbie czynnej.

Za uposażenie, ostatnio pobierane w służbie czynnej, w rozumieniu poprzedniego ustępu, należy uważać uposażenie, któreby emeryt otrzymał w danym miesiącu, gdyby pełnił obowiązki służbowe w miejscu swego stałego zamieszkania, jako samotny funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, zaliczony do tego stopnia i grupy, do których był zaliczony ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku, z uwzględnieniem tylko tych dodatków do uposażenia, do których mają prawo wszyscy funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi.

Czasowe powierzenie emerytowi ściśle określonych specjalnych czynności nie uważa się za objęcie stanowiska w rozumieniu ust. 1.

Emerytom, którzy w monopolach państwowych lub w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe" pozostają w publiczno-prawnym stosunku służbowym, zawiesza się wypłatę bieżących rat emerytury.

Rozdział II.

Postanowienia, dotyczące wyłącznie funkcjonarjuszów państwowych.

Art. 26.

Przeniesienie w stan spoczynku funkcjonarjuszów państwowych (art. 2), nie wyłączając sędziów i prokuratorów, zarządza właściwa władza naczelna.

Sędziów i prezesów Najwyższego Trybunału Administracyjnego przenosi w stan spoczynku Prezes Rady Ministrów.

Członków kolegjum Najwyższej Izby Kontroli i prezesów izb okręgowych przenosi w stan spoczynku Prezes Rady Ministrów, natomiast innych urzędników — Prezes Najwyższej Izby Kontroli.

Władza naczelna może upoważnić podległe sobie bezpośrednio władze do przenoszenia w stan spoczynku pewnych kategoryj funkcjonarjuszów, których mianowanie jest zastrzeżone kompetencji jej lub podległej jej władzy.

Art. 27.

Zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emeryta, pensję wdowią i sierocą) przyznaje i wymierza właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu, lub upoważniona przez władzę naczelną właściwa władza II instancji w porozumieniu z odnośną izbą skarbową.

Zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emeryta, pensja wdowia i sieroca), winno być przyznane i wymierzone w ciągu 30 dni od daty przeniesienia w stan spoczynku, względnie śmierci funkcjonarjusza państwowego.

W razie niemożności wymierzenia zaopatrzenia emerytalnego w przewidzianym terminie właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu lub upoważniona przez władzę naczelną właściwa władza II instancji w porozumieniu z odnośną izbą skarbową winna przyznać danemu emerytowi (wdowie, sierocie) zaliczkę do czasu wymierzenia zaopatrzenia emerytalnego. Zaliczka ta podlega potrąceniu w całości z pierwszych przyznanych rat zaopatrzenia emerytalnego (uposażenia emeryta, pensji wdowiej lub sierocej).

Art. 28.

Przeniesienie w stan spoczynku następuje na prośbę funkcjonarjusza państwowego:

a) bez względu na wiek, jeżeli funkcjonarjusz państwowy z powodu ułomności cielesnej, albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolny do służby;

b) bez względu na zdolność do służby, gdy przekroczył sześćdziesiąt lat życia;

c) gdy uzyskał prawo do pełnego uposażenia emerytalnego i ukończył 55 lat życia.

Art. 29.

Władza powinna funkcjonarjusza państwowego przenieść w stan spoczynku bez jego prośby:

a) gdy funkcjonarjusz państwowy z powodu choroby nie pełnił służby dłużej niż na to zezwalają ustawy o państwowej służbie cywilnej; za przerwy w tych czasokresach uważane będą tylko te czasokresy czynnej służby, które wynoszą co najmniej połowę czasu, spędzonego poprzednio poza służbą wskutek choroby lub na urlopie dla poratowania zdrowia;

b) gdy z powodów, podanych w punkcie a) art. 28, jest trwale niezdolny do prawidłowego pełnienia służby;

c) jeżeli funkcjonarjusz państwowy w ciągu pół roku od chwili przeniesienia go w stan nieczynny nie został powołany do służby czynnej.

Władza może przenieść funkcjonarjusza państwowego w stan spoczynku bez jego prośby, gdy przekroczył 60 lat życia i uzyskał prawo do zaopatrzenia emerytalnego. Przepis ten nie stosuje się do sędziów, prokuratorów, profesorów szkół akademickich, jako też do członków kolegium Najwyższej Izby Kontroli, kolegjów departamentów Najwyższej Izby Kontroli, prezesów i wiceprezesów izb okręgowych i członków kolegjów tychże izb, do których stosuje się odrębne przepisy.

Art. 30.

Władza musi funkcjonarjusza państwowego przenieść w stan spoczynku bez jego prośby na podstawie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego o przeniesieniu w stan spoczynku przy zachowaniu postanowień tego orzeczenia.

Ponadto Prezes Najwyższej Izby Kontroli i członkowie kolegium Najwyższej Izby Kontroli muszą być przeniesieni w stan spoczynku na skutek uchwały Sejmu, powziętej w myśl art. 9 Konstytucji, lub wskutek utraty praw stanu na zasadzie wyroku sądowego, podanych do wiadomości Prezesa Rady Ministrów.

Przeniesienie w stan spoczynku w powyższych przypadkach następuje wyłącznie przy zachowaniu postanowień ustępu 1 art. 9 niniejszej ustawy.

Art. 31.

Funkcjonarjusz państwowy, ubiegający się o przeniesienie w stan spoczynku z powodów, wymienionych w lit. a) art. 28, będzie poddany badaniu komisji lekarskiej I instancji w celu stwierdzenia, czy zachodzi trwała niezdolność do służby oraz z jakich przyczyn, a nadto, czy i w jakiej wysokości zachodzi utrata zdolności do zarobkowania (art. 11 i 12). Komisja lekarska I instancji przesyła swe orzeczenie bezpośrednio tej władzy, która zarządziła badanie, odpis zaś orzeczenia przesyła badanej osobie.

Właściwa władza ma prawo poddać funkcjonarjusza państwowego badaniu komisji lekarskiej II instancji. Również funkcjonarjusz państwowy ma prawo domagać się z uzasadnionych powodów badania przez komisję lekarską II instancji, jeżeli wynik badania przez komisję lekarską I instancji wypadł dla niego niekorzystnie. Odnośne odwołanie wraz z wnioskiem o przedstawienie do zbadania komisji lekarskiej II instancji winien funkcjonarjusz państwowy wnieść w ciągu dni 14-tu od daty doręczenia mu orzeczenia komisji lekarskiej I instancji do tej władzy, która zarządziła badanie.

Art. 32.

O zamierzonem przeniesieniu funkcjonarjusza państwowego w stan spoczynku bez jego prośby w przypadkach przewidzianych w punktach a) i b) art. 29, władza zawiadamia pisemnie funkcjonarjusza państwowego z równoczesnem pouczeniem, że w ciągu dni 14 ma on prawo wnieść odwołanie. Jeżeli przeniesienie w stan spoczynku następuje z mocy lit. b) art. 29 ma nadto analogiczne zastosowanie postępowanie przewidziane w art. 31 ustawy, przyczem władza w zawiadomieniu o zamierzonem przeniesieniu w stan spoczynku winna powołać się na orzeczenie komisji lekarskiej.

Art. 33.

Przeciw orzeczeniu władzy bezpośrednio podległej władzy naczelnej, wydanemu na zasadzie art. 26 ustęp 4 lub art. 27 ustawy, funkcjonarjuszowi państwowemu służy w ciągu 30-tu dni prawo wniesienia zażalenia do właściwej władzy naczelnej.

Przeciw orzeczeniu opartemu na powtórnem, na własną prośbę funkcjonarjusza państwowego zarządzonem, badaniu komisji lekarskiej nie przysługuje żaden środek prawny.

Art. 34.

Bieg terminów, przewidzianych w art. 31, 32 i 33, rozpoczyna się z dniem, następującym po dniu doręczenia zawiadomienia lub orzeczenia.

Jeżeli koniec terminu przypadnie na niedzielę lub święto uroczyste, kończy się termin następnego dnia powszedniego. Terminu nie uważa się za zaniedbany, jeżeli przed jego upływem zażalenie wysłano pocztą listem poleconym, nadanym w dniu ostatnim terminu.

Art. 35.

Art. 32 nie stosuje się do sędziów i prokuratorów, asesorów sądowych i aplikantów sądowych. Zasady postępowania celem przeniesienia tych funkcjonarjuszów w stan spoczynku z urzędu określi ustawa o służbie sędziowskiej i prokuratorskiej.

Art. 36.

Uposażenie emerytalne przyznaje się i oblicza na podstawie danych, zawartych w osobowych aktach funkcjonarjusza państwowego i popartych bądź oryginalnemi dokumentami, bądź też uwierzytelnionemi odpisami takich dokumentów.

Jeżeli funkcjonarjusz państwowy rości sobie prawo do uposażenia emerytalnego w wyższym wymiarze, aniżeli wynika to z danych zawartych w jego osobowych aktach, winien udowodnić swe żądanie dokumentami.

Wyższe uposażenie emerytalne otrzymuje funkcjonarjusz państwowy od dnia pierwszego miesiąca, następującego po zgłoszeniu i wykazaniu prawa do takiego uposażenia.

Za czas, nieobjęty obliczeniem z powodu późniejszego przedstawienia dokumentów, funkcjonarjusz państwowy otrzymuje różnicę jedynie w tym wypadku, gdy nie ponosi winy opóźnionego przedstawienia dokumentów.

Art. 37.

1. Czas służby liczy się do wysługi emerytalnej od dnia rzeczywistego objęcia służby.

Do wysługi emerytalnej dolicza się również państwową służbę prowizoryczną i przygotowawczą, w myśl zasad obowiązujących przepisów o państwowej służbie cywilnej, o ile nominacja na służbę stałą nastąpiła w czasie służby prowizorycznej lub bezpośrednio po odbyciu służby przygotowawczej.

2. Ponadto właściwa władza naczelna za zgodą Ministra Skarbu może danemu funkcjonarjuszowi zaliczyć do wysługi merytalnej czas służby, pełnionej w charakterze funkcjonarjusza prowizorycznego lub praktykanta, a niepoliczalnej do wysługi emerytalnej na zasadzie punktu 1 niniejszego artykułu oraz czas pracy kontraktowej w służbie państwowej.

Jeżeli nominacja na służbę stałą lub prowizoryczną, podlegającą zaliczeniu do wysługi emerytalnej w myśl p. 1 niniejszego artykułu, nastąpiła w czasie trwania pracy kontraktowej w służbie państwowej, lub bezpośrednio po ukończeniu tej pracy, praca kontraktowa podlega zaliczeniu w całości do wysługi emerytalnej.

3. Do czasu służby, podlegającej normalnemu liczeniu do wysługi emerytalnej, dolicza się:

a) czas, przebyty w stanie nieczynnym, określony w obowiązujących przepisach o państwowej służbie cywilnej;

b) czas czynnej, również obowiązkowej, służby w wojsku polskiem, gdy funkcjonarjusz nie pełnił jej równolegle z państwową służbą cywilną, zaliczalną do wysługi emerytalnej;

c) czas przebyty w niewoli, jeżeli dostanie się do niej nastąpiło bez winy funkcjonarjusza.

Nadto przy wymiarze uposażenia emerytalnego dolicza się minimalny, odnośnemi ustawami przepisany, nieprzekraczający jednak 4 lat, czas rzeczywistych studjów w wyższych zakładach naukowych państwowych i uznanych za równorzędne z państwowemi, jeżeli czas tych studjów nie biegnie równolegle z czasem służby, zaliczalnej do emerytury i tylko w przypadku całkowitego zakończenia studjów przepisanemi egzaminami.

Czas obowiązkowej służby wojskowej oraz studjów wyższych ma wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego, a nie na uzasadnienie roszczenia o to uposażenie.

W razie reaktywowania emeryta, który przeszedł w stan spoczynku przed dniem 1 października 1923 r., czas studjów wyższych może być zaliczony do wysługi emerytalnej dopiero po przesłużeniu co najmniej 5 lat w państwowej służbie polskiej.

Do zaliczenia czasu czynnej służby w wojsku polskiem i czasu, przebytego w niewoli, nie ma zastosowania warunek ciągłości służby (art. 10 ust. 1 ustawy).

4. Funkcjonarjuszom, którzy wstąpili ponownie do służby państwowej zalicza się do wysługi emerytalnej za każdy pełny kalendarzowy rok służby państwowej, pełnionej po przerwie (art. 10 ust. 1) jeden rok pełnionej przed przerwą służby państwowej, określonej w pkt. 1 oraz w ustępie ostatnim pkt. 2 niniejszego artykułu.

W wyjątkowych przypadkach może właściwa władza naczelna za zgodą Ministra Skarbu zaliczyć do wysługi emerytalnej czas służby,

pełnionej przed przerwą (art. 10 ust. 1 ustawy) w większym wymiarze, aniżeli ustalono w ustępie poprzednim.

Przy przechodzeniu funkcjonarjuszów państwowych z jednego działu służby do drugiego za przerwy w rozumieniu ustępów poprzednich i art. 10 ust. 1 ustawy uważa się jedynie przerwy, przekraczające jeden miesiąc.

5. Funkcjonarjuszom poczt ruchomych (urzędnikom ambulansowym i niższym funkcjonarjuszom pocztowym jeżdżącym w ambulansach) po upływie 10 lat służby w tym charakterze zalicza się do wysługi emerytalnej każdy dalszy rok takiej służby za 14 miesięcy.

6. Rada Ministrów określa warunki i tryb zaliczania do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych okresu czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okresu odbywania kar, orzeczonych przez władze byłych państw zaborczych za taką działalność.

7. Funkcjonarjuszom państwowym zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, za które powinny być Skarbowi Państwa przekazane składki ubezpieczeniowe w myśl art. 7 ust. 6 lit. b ustawy.

8. Funkcjonarjuszom państwowym, którzy ze służby w monopolach, mającej charakter publiczno-prawny, przeszli bezpośrednio do służby państwowej, zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, zaliczalne do wysługi emerytalnej w monopolach według przepisów, obowiązujących w chwili przejścia.

9. Funkcjonarjuszom państwowym, którzy ze służby w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe" przeszli bezpośrednio do służby państwowej, zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, zaliczalne do wysługi emerytalnej w tem przedsiębiorstwie według przepisów, obowiązujących w chwili przejścia.

Art. 38.

Do wysługi emerytalnej nie wlicza się:

a) czasu służby, spędzonego przed ukończeniem 18 lat życia, wyjątek stanowi służba wojskowa na obszarze operacyjnym;

b) czasu urlopu bez uposażenia, z wyjątkiem urlopu, otrzymanego na czas piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego, oraz czasu urlopu bez uposażenia, udzielonego nauczycielowi dla pracy w szkolnictwie państwowem innych działów administracji, w szkolnictwie prywatnem lub w instytucji społecznej, zajmującej się szerzeniem oświaty pozaszkolnej;

c) czasu zawieszenia w służbie, niepoliczalnego do czasu służby czynnej, w myśl odnośnych przepisów;

d) czasu służby, odliczonego orzeczeniem dyscyplinarnem w myśl odnośnych przepisów.

Art. 39.

W razie przyznania emerytury z doliczeniem lat wskutek nieszczęśliwego wypadku (art. 9 punkt 2) przysługuje izbie skarbowej, w której okręgu emeryt otrzymuje swe zaopatrzenie, względnie która to zaopatrzenie wypłaca, lub też innej władzy wypłacającej zaopatrzenie emerytalne — prawo zarządzenia przy analogicznem zastosowaniu postępowania przewidzianego w art. 31 ustawy trzykrotnego badania emeryta w ciągu lat dziewięciu, w okresach trzechletnich od dnia przeniesienia w stan spoczynku, przez komisję lekarską, w celu stwierdzenia, czy trwała niezdolność do pracy zarobkowej nadal istnieje. W przypadku stwierdzenia odzyskania w części zdolności do pracy zarobkowej, ma dana izba skarbowa względnie władza wypłacająca, postawić władzy, uprawnionej do przenoszenia w stan spoczynku funkcjonarjuszów państwowych, wniosek o odliczenie częściowe lub całkowite przyznanych dodatkowo lat do wysługi emerytalnej z art. 12 niniejszej ustawy.

W razie stwierdzenia przez komisję lekarską zupełnej zdolności do służby, należy emeryta powołać do służby czynnej w tym samym lub innym dziale zarządu państwowego na stanowisko nie niższe od poprzedniego zajmowanego. W przypadku odmowy ze strony emeryta, należy cofnąć przyznane mu zaopatrzenie emerytalne.

Art. 40.

Oprócz przypadków, wymienionych w art. 23 niniejszej ustawy, prawo do pobierania uposażenia emerytalnego gaśnie, gdy emeryt, który nie ukończył 50 lat życia, powołany w ciągu 6 lat po przeniesieniu w stan spoczynku w myśl punktu a) art. 28 i punktów a), b) i c) art. 29, odmówi przyjęcia ofiarowanej mu ponownie posady państwowej równej lub wyższej grupy uposażenia, przyczem mają zastosowanie odnośne postanowienia ustaw o państwowej służbie cywilnej.

Art. 41.

Do emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, powołanych do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub ze względów na bezpieczeństwo Państwa, mają analogiczne zastosowanie postanowienia art. 18 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 październik 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663).

Postanowienie powyższe nie dotyczy emerytowanych pracowników kolejowych, względnie pracowników poczt, radjotelegrafów, telegrafów i telefonów, powołanych do służby wojskowej kolejowej, względnie w pocztach, radjotelegrafach i telefonach, na podstawie ustaw z dnia 27 marca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 160) i 18 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 7, poz. 36).

Art. 42.

Emerytowany funkcjonarjusz państwowy psychicznie chory, nie mający prócz emerytury innych źródeł utrzymania, może być na wniosek odnośnego opiekuna, za zgodą Ministra Skarbu,

umieszczony i leczony na koszt Skarbu Państwa w zakładzie dla umysłowo chorych, przyczem przez cały czas przebywania w takim zakładzie wstrzymuje się wypłatę uposażenia emerytalnego.

Żonie i dzieciom takiego emeryta przysługuje za czas jego pobytu w takim zakładzie prawo do zaopatrzenia wdowiego, względnie sierocego, obliczonego według ust. 1 art. 61, względnie 62 niniejszej ustawy.

Art. 43.

Emerytowani funkcjonarjusze państwowi mają prawo do korzystania z ulg w razie kuracji w państwowych zakładach leczniczych i uzdrowiskach narówni z funkcjonarjuszami w służbie czynnej.

Ponadto władna będzie Rada Ministrów przyznać emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym prawo do korzystania z ulg, przyznawanych funkcjonarjuszom państwowym w zakresie pomocy lekarskiej, przejazdach państwowemi środkami komunikacyjnemi i t. p.

Art. 44.

Funkcjonarjusz państwowy, który nie nabył prawa do emerytury, a opuszcza służbę z powodu trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych, nabytej wskutek choroby lub kalectwa bez własnej winy, względnie zostanie zwolniony ze służby z powodu zmian organizacji władz i urzędów otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia w służbie czynnej.

Rozdział III.

Postanowienia, dotyczące wyłącznie zawodowych wojskowych.

— pominięto. —

TYTUŁ III.

ZAOPATRZENIE RODZIN, POZOSTAŁYCH PO FUNKCJONARJUSZACH PAŃSTWOWYCH I PO ZAWODOWYCH WOJSKOWYCH.

Art. 60.

Prawo do pensji wdowiej, tudzież do pensji sierocej, jest prawem pochodnem, zależnem od nabycia praw emerytalnych przez męża, względnie ojca.

Pensję wdowią po zawodowym wojskowym oblicza się według wymiaru dla samotnych.

W razie śmierci funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego w warunkach, określonych w punktach 1 i 2 art. 9 pozostałe po nich wdowy i sieroty nabywają również prawo do pensji wdowiej, względnie sierocej.

Art. 61.

Pensja wdowia wynosi 50% (pięćdziesiąt procent) kwoty uposażenia emerytalnego, które zmarły mąż pobierał, względnie tego, do którego w chwili śmierci miałby prawo.

Pensja wdowia po funkcjonarjuszu państwowym, względnie zawodowym wojskowym, poległym lub zmarłym wskutek działań wojennych, wynosi 50% (pięćdziesiąt procent) pełnego uposażenia w stanie czynnym zmarłego męża, służącego za podstawę wymiaru uposażenia emerytalnego w myśl art. 17 niniejszej ustawy.

Wdowie i sierotom po funkcjonarjuszu państwowym lub zawodowym wojskowym, zmarłym z przyczyn, wymienionych w art. 9 punkt 2 lit. a) do c) niniejszej ustawy, dolicza się przy wymiarze pensji wdowiej i sierocej 10 lat do wysługi emerytalnej zmarłego męża względnie ojca w granicach art. 19 ustawy.

Postanowienie ustępu drugiego art. 12 niniejszej ustawy ma analogiczne zastosowanie do pensji wdowiej i sierocej.

Przy wymiarze pensyj wdowom i sierotom po zawodowych wojskowych, zaliczonych do niższych klas specjalności personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, którzy w czasie lotów służbowych ulegli niezawinionemu śmiertelnemu wypadkowi, Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może wliczyć do podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego, do którego zmarły zawodowy wojskowy miałby prawo, dodatek aeronautyczny, przywiązany do danej specjalności i klasy.

Czasowe zmniejszenie uposażenia emerytalnego funkcjonarjusza państwowego w drodze dyscyplinarnej nie wpływa na wysokość pensji wdowiej i sierocej.

Art. 62.

Prawo do pensji sierocej nabywa się po ojcu.

Pensja ta wynosi:

a) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa żyje i w chwili śmierci funkcjonarjusza państwowego, względnie zawodowego wojskowego, miała prawo do pensji wdowiej — jedną czwartą część pensji wdowiej;

b) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa nie żyje, lub też w chwili śmierci męża nie miała prawa do pensji wdowiej, albo też później to prawo utraciła — połowę pensji wdowiej;

c) dla jedynej sieroty bez ojca i matki lub dla jedynej sieroty bez ojca, w razie niepobierania przez matkę pensji wdowiej — $^2/_3$ pensji wdowiej.

Jeżeli wdowa nie pobiera pensji wdowiej z powodu pobierania emerytury za własną służbę państwową, sierotom służy prawo do pensji według postanowień punktu a) artykułu niniejszego.

Art. 63.

Prawo do pensji sierocej może być również nabyte po matce.

Jeżeli sierota nabyła prawo do pensji po ojcu i po matce, wypłaca się sierocie pensję wyższą.

Sierota nabywa prawo do pensji po matce za życia ojca w razie jego niezdolności do pracy i niemożności zapewnienia jej utrzymania.

Pensja sieroca po matce wynosi $^1/_4$ uposażenia emerytalnego matki.

Art. 64.

Łączna kwota pensyj sierocych bez względu na ilość dzieci nie może sama, ani łącznie z pensją wdowią przekraczać wysokości uposażenia emerytalnego, które zmarły funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, faktycznie pobierał, lub do którego miałby prawo w chwili śmierci.

W razie jeżeli suma pensyj sierocych sierot, których matka żyje, i sierot bez matki łącznie z pensją wdowią przekracza wysokość uposażenia emerytalnego, które zmarły funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, pobierał, lub do którego miał prawo w chwili śmierci — należy zmniejszyć proporcjonalnie pensje sieroce.

Art. 65.

Gdy mianowanie lub awans zmarłego zawodowego wojskowego na wyższy stopień nastąpiło po jego śmierci, pozostałe po nim osoby, uprawnione do zaopatrzenia, otrzymują pensję, odpowiadającą nadanemu wyższemu stopniowi zmarłego.

Art. 66.

Postanowienia art. 27, 33 i 34 mają analogiczne zastosowanie do wdów i sierot po funkcjonarjuszach państwowych, a postanowienia art. 46 do wdów i sierot po zawodowych wojskowych.

Art. 67.

Żony i dzieci funkcjonarjuszów państwowych, powołanych do służby wojskowej na skutek mobilizacji, jako też zawodowych wojskowych, którzy zaginęli na terenie działań wojennych, otrzymują od dnia 1 miesiąca, następującego po utracie prawa do uposażenia w służbie czynnej w myśl obowiązujących przepisów, tymczasowe zaopatrzenie emerytalne w wysokości należnego im ewentualnie stałego zaopatrzenia według zasad ust. 1 art. 61, względnie 62 niniejszej ustawy.

Gdy na podstawie towarzyszących zaginieniu okoliczności istnieje uzasadnione podejrzenie, że zachodzi wypadek dezercji, postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do czasu stwierdzenia, że wypadek dezercji nie zachodzi.

Postanowienia niniejszego artykułu mają odpowiednie zastosowanie do żon i dzieci funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, zatrudnionych w służbie bezpieczeństwa lub służbie granicznej.

Art. 68.

W razie odnalezienia się zaginionego potrąca się przy wypłacie zaległego uposażenia kwotę, wypłaconą jego żonie i dzieciom tytułem tymczasowego zaopatrzenia.

W razie nieodnalezienia się zaginionego w ciągu dwóch i pół lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym podpisano preliminarja pokojowe, żona, względnie dzieci, powinny przed końcem tego terminu przedłożyć orzeczenie sądowe, uznające zaginionego za zmarłego, względnie orzeczenie sądowe, że dowód śmierci należy uważać za ustalony, w przeciwnym bowiem wypadku tymczasowe zaopatrzenia zostają wstrzymane. Orzeczenie to służy za podstawę przy rozpatrywaniu przyznania stałego zaopatrzenia.

Art. 69.

Wdowa nie ma prawa do pensji:

a) jeżeli małżeństwo zostało zawarte przez emeryta;
b) jeżeli wspólność małżeńska została sądownie rozdzielona bez obowiązku męża do utrzymania żony.

Dzieci, pozostałe z małżeństwa, zawartego przez emeryta, nie mają prawa do pensji sierocej.

Art. 70.

Prawo do otrzymywania pensji wdowiej i sierocej rozpoczyna się z pierwszym dniem miesiąca, następującego po tym miesiącu, za który zmarły funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy (emeryt), pobrał ostatnio należne mu uposażenie w służbie czynnej (uposażenie emerytalne). Dla sierot, które przyszły na świat po tym terminie, prawo do pensji rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca po urodzeniu.

Jeżeli żądanie przyznania pensji wdowiej lub sierocej nie zostało zgłoszone w ciągu jednego roku od dnia śmierci męża, względnie ojca lub matki, należy przyznać pensję wdowią lub sierocą od pierwszego dnia miesiąca po dniu zgłoszenia.

Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może przyznać pensję wdowią i sierocą od terminu, ustalonego w ustępie 1 niniejszego artykułu, jeżeli osoby uprawnione wykażą, iż zaszły ważne okoliczności, które uniemożliwiły im wcześniejsze zgłoszenie żądania o zaopatrzenie.

Pensje wdowie i sieroce wymierzone i przyznane, a niepodjęte w ciągu pięciu lat, liczonych od chwili płatności danego zaopatrzenia, przepadają na rzecz Skarbu Państwa. Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może czynić wyjątki od powyższej zasady.

Art. 71.

Pensje wdowie i sieroce płatne są miesięcznie zgóry.

Art. 72.

Prawo do pensji wdowiej, względnie sierocej, gaśnie:

a) w razie śmierci wdowy lub sieroty — z końcem tego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła;

b) w razie ukończenia przez sierotę 18 roku życia, lub też wcześniejszego zawarcia związku małżeńskiego;

c) gdy wdowa, względnie sierota, została prawomocnie skazana za czyn karygodny, a skazanie pociąga za sobą utratę prawa do zaopatrzenia wdowiego, względnie sierocego.

Sierotom, odbywającym studja w zakładach naukowych, przyznaje się pensję sierocą z powyższemi zastrzeżeniami na każdy rok szkolny aż do ukończenia studjów, nie dłużej jednak, niż do ukończenia 24 roku życia.

W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących, wypadkach może właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu zezwolić na dalsze pobieranie, względnie przy niezdolności do pracy na przyznanie pensji sierocej także po ukończeniu 18. względnie 24 roku życia.

Art. 73.

Prawo do pobierania pensji wdowiej lub sierocej nie przysługuje:

a) na czas przebywania przez okres dłuższy niż pół roku poza granicami Państwa wzgl. Wolnego Miasta Gdańska, bez zezwolenia właściwej władzy naczelnej, udzielonego w porozumieniu z Ministrem Skarbu;

b) w razie utraty obywatelstwa polskiego, z wyjątkiem równoczesnego przyjęcia obywatelstwa gdańskiego;

c) na czas pobierania zaopatrzenia z tytułu śmierci męża (ojca) na zasadzie innych ustaw, o ile świadczenia te płyną ze Skarbu Państwa; postanowienie to nie ma zastosowania do wdów po weteranach powstań narodowych, które otrzymują zaopatrzenie na mocy ustawy z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212);

d) na czas zajmowania przez sierotę jakiegokolwiek stanowiska w służbie państwowej lub samorządowej, do którego przywiązane jest stałe uposażenie;

e) na czas uwzględnienia sieroty przy wymiarze uposażenia funkcjonarjusza państwowego, względnie zawodowego wojskowego (ojczyma, matki, macochy);

f) w razie wstąpienia do klasztoru.

W przypadkach, przewidzianych w niniejszym artykule, wypłaca się zaopatrzenie emerytalne od dnia pierwszego miesiąca, następującego po usunięciu przyczyn, wymienionych w tym artykule, nie wcześniej jednak, niż od dnia pierwszego miesiąca, następującego po zgłoszeniu się o zaopatrzenie.

Art. 74.

Wdowa po funkcjonarjuszu państwowym, względnie zawodowym wojskowym, która weszła ponownie w związek małżeński, otrzymuje na prośbę albo jednorazową odprawę wzamian za pobieraną pensję wdowią, albo zachowuje prawo do pensji wdowiej na wypadek ponownego owdowienia.

Zgłoszenie o odprawę winno nastąpić w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia ponownego małżeństwa.

Odprawa wynosi dla wdów w wieku do 45 lat życia dwuletnią, powyżej zaś tego wieku jednoroczną kwotę pensji wdowiej.

Wdowa, która wyszła zamąż za obywatela państwa obcego, otrzymuje odprawę tylko wtenczas, jeżeli ustawodawstwo państwa, którego jej mąż jest obywatelem, udziela wdowom odprawy, jeżeli wychodzą zamąż za obywatela państwa polskiego.

Art. 75.

Wdowa po funkcjonarjuszu państwowym, względnie zawodowym wojskowym, która z tytułu zajmowania stanowiska w służbie państwowej nabyła własne prawa emerytalne, może otrzymać tylko jedno zaopatrzenie według swego wyboru.

Art. 76.

Wdowa po funkcjonarjuszu państwowym, względnie zawodowym wojskowym, który zmarł w czynnej służbie przed uzyskaniem prawa do emerytury, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości połowy kwoty rocznego uposażenia, służąceg za podstawę wymiaru uposażenia emerytalnego zmarłego.

W tej samej wysokości otrzymują odprawę sieroty bez ojca i matki w wieku poniżej 18 roku życia po ojcu, względnie po matce, o ile ci nie nabyli prawa do emerytury, z tem ograniczeniem, że równocześnie można otrzymać tylko jedną odprawę.

Taką samą odprawę należy przyznać sierotom bez ojca i matki w przypadku, określonym w ustępie przedostatnim art. 72, przyczem postanowienie ostatniego ustępu art. 72 niniejszej ustawy ma również zastosowanie.

Sierotom wypłaca się odprawę niepodzielnie.

Sierotom, pochodzącym z różnych małżeństw tego samego funkcjonarjusza, względnie zawodowego wojskowego, wypłaca się odprawę tylko wtedy, jeżeli pozostała po nim wdowa nie skorzystała z tego prawa, albo z prawa tego zrezygnowała na rzecz sierot.

Art. 77.

Wdowy lub sieroty po funkcjonarjuszach państwowych lub zawodowych wojskowych, zmarłych w służbie czynnej, mają prawo do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia się z miejsca dotychczasowego zamieszkania do przyszłego miejsca zamieszkania, które obiorą sobie w kraju lub na obszarze w. m. Gdańska, według przepisów, normujących sprawę należności za przeniesienia z urzędu w służbie czynnej. Natomiast do wdów, sierot po funkcjonarjuszach państwowych lub zawodowych wojskowych, którzy zmarli w ciągu roku po przeniesieniu w stan spoczynku, a przed dokonaniem przesiedlenia, przewidzianego w art. 21 ustawy, znajduje zastosowanie ustęp 1 tegoż art. 21 ustawy. Pozatem do wdów i sierot mają analogiczne zastosowanie ust. 2 i 3 art. 21.

Art. 78.

W razie śmierci emeryta należy się wdowie, która pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, niezależnie od zaopatrzenia, względnie odprawy (art. 60, względnie 76), pośmiertne w wysokości trzymiesięcznego uposażenia, pobieranego ostatnio przez zmarłego.

Pod temi samemi warunkami w tej samej wysokości należy się pośmiertne w razie śmierci funkcjonarjuszki w stanie spoczynku wdowcowi.

W braku wdowy (wdowca), uprawnionej (ego) do pośmiertnego, należy się pośmiertne w tej samej wysokości niepodzielnie dzieciom ślubnym, uprawnionym i pasierbom zmarłego, o ile zmarły je utrzymywał. W braku wyżej wymienionych członków rodziny można zwrócić udowodnione koszty leczenia i pogrzebu do wysokości pośmiertnego innym krewnym lub osobom postronnym, jeżeli zmarły nie pozostawił majątku ruchomego lub nieruchomego, wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

Art. 79.

Postanowienia art. 36 mają analogiczne zastosowanie do wdów i sierot po funkcjonarjuszach państwowych, względnie zawodowych wojskowych z tą różnicą, że wdowa i sieroty otrzymują w każdym razie powstałą różnicę za czas nieobjęty obliczeniem z powodu poźniejszego przedstawienia dokumentów dotyczących zmarłego męża, względnie ojca.

Art. 80.

Wdowom po funkcjonarjuszach państwowych względnie zawodowych wojskowych wyznania mahometańskiego, jeżeli pozostało ich dwie lub więcej po jednej i tej samej osobie, przyznaje się do równego podziału pensję wdowią według norm, przypadających na jedną wdowę.

Sieroty po takich funkcjonarjuszach państwowych, względnie zawodowych wojskowych, zrodzone z prawnych żon, uważa się za równouprawnione pod względem zaopatrzenia emerytalnego i wyznacza się im pensje sieroce według norm niniejszej ustawy do równego podziału.

Postanowienia art. 64 mają analogiczne zastosowanie do przypadków, o których mowa w niniejszym artykule.

Tytuł IV.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE.

Rozdział I.

Postanowienia wspólne.

Art. 81.

Funkcjonarjuszom, którzy przed wstąpieniem do służby państwowej polskiej, oraz zawodowym wojskowym, którzy przed wstąpieniem do wojska polskiego, pozostawali na służbie jednego z byłych państw zaborczych, jako też w służbie byłego Wydziału Krajowego Galicyjskiego, lub też którzy byli nauczycielami publicznych szkół ludowych lub wydziałowych i przechodzą w stan spoczynku ze służby państwowej polskiej, względnie ze służby w wojsku polskiem — wlicza się do wysługi emerytalnej pełną ilość lat służby w b. państwie zaborczem, podlegającą zaliczeniu według ustaw emerytalnych odnośnego państwa zaborczego, a względnie według ustaw krajowych galicyjskich, z zastrzeżeniem, że sposób zaliczania czasu tego do wysługi emerytalnej nie może być korzystniejszy, aniżeli w służbie państwowej polskiej, względnie w wojsku polskiem, na mocy niniejszej ustawy, tudzież lata służby państwowej polskiej. Czas piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego przed wejściem w życie niniejszej ustawy zalicza się przytem do emerytury.

Funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, którzy służyli czynnie w czasie trwania mocy obowiązującej ustaw z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466) i z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 616), a którzy przed wstąpieniem do służby państwowej względnie wojskowej, pełnili służbę samorządową w Państwie Polskiem, zaliczalną do wysługi emerytalnej w myśl punktu d) art. 15 ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466), względnie punktu a) art. 12 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 616), zalicza się do wysługi emerytalnej czas tej służby samorządowej pod warunkami, określonemi w wymienionych ustawach.

Końcowe daty służby w b. państwach zaborczych ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaliczy do wysługi emerytalnej lata udowodnionej pracy nauczycielskiej tym byłym zawodowym nauczycielom polskich szkół prywatnych w b. zaborze rosyjskim, którzy, posiadając odpowiednie kwalifikacje, wstąpili do służby państwowej polskiej w zawodzie nauczycielskim i pozostają na służbie w dniu 1 października 1923 r. i ze służby tej przechodzą w stan spoczynku, a to pod warunkiem, iż w cią-

gu pół roku, licząc od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy, przedłożą Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wystarczające dowody swej pracy nauczycielskiej w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo.

Art. 82.

Emerytowani funkcjonarjusze państwowi i emerytowani wojskowi b. państw zaborczych, przeniesieni w stały stan spoczynku, tudzież emerytowani nauczyciele publ. szkół powszechnych i wydziałowych, jeżeli są obywatelami polskimi w myśl art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również jeżeli uznani zostali w myśl art. 3 tejże ustawy za obywateli Państwa Polskiego — otrzymują uposażenie emerytalne do wysokości 75% tego uposażenia, które należałoby się im według norm art. 19 od podstawy wymiaru, określonej w art. 17 niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem, że sposób zaliczania do wysługi emerytalnej czasu służby w b. państwach zaborczych nie może być korzystniejszy, aniżeli w służbie państwowej polskiej, względnie w wojsku polskiem, na mocy niniejszej ustawy.

Rada Ministrów będzie władna na wniosek Ministra Skarbu podwyższyć zaopatrzenie emerytalne do pełniego wymiaru wedle norm art. 19 od podstawy wymiaru, określonej w art. 17 niniejszej ustawy, tak pewnym kategorjom emerytów, jako też poszczególnym osobom, które, pełniąc służbę w b. państwach zaborczych, zasłużyły się dla Narodu i Państwa Polskiego. Wysokość jednak zaopatrzenia emerytalnego nie może przekraczać procentowo tych norm uposażenia, do których miały prawo wspomniane osoby wedle odnośnych ustaw b. państw zaborczych.

Sprawę podporządkowania tych emerytów przepisom dyscyplinarnym, obowiązującym funkcjonarjuszów państwowych, ureguluje rozporządzenie Rady Ministrów, które ustanowi kary dyscyplinarne i tok postępowania.

Kary te mogą być również stosowane w postępowaniu dyscyplinarnem za czyny, popełnione w czasach rządów zaborczych, a zwrócone przeciw interesom Narodu Polskiego.

Art. 83.

Zaszeregowanie emerytów do poszczególnych grup nastąpi na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów.

Art. 84.

Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, jako też pobierający w dniu 1 października 1923 r. zaopatrzenie emerytalne ze Skarbu Państwa emeryci (wdowy i sieroty), którzy byli członkami kas emerytalnych lub innych kas zaopatrzenia, albo opłacali składki emerytalne do kas b. państw zaborczych jeśli udowodnią, że praw, z tego tytułu im przysługujących, nie zrealizowali w b. państwach zaborczych, będą mogli korzystać z uprawnień, wynikających z niniejszej ustawy, jedynie pod warunkiem poprzedniego ustąpienia na rzecz Skarbu Państwa wszelkich praw, przysługujących im z tytułu uczestnictwa w tych kasach, względnie opłacania składek emerytalnych.

Funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym (wdowom i sierotom), którzy w całości lub w części zrealizowali swe prawa do powyższych kas i przeszli do służby państwowej polskiej, dolicza się do wysługi emerytalnej czas służby, za który podjęli składki, pod warunkiem wpłacenia do Skarbu Państwa kwot, pobranych z tych źródeł, wedle kursu, który ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu mają analogiczne zastosowanie do wdów i sierot po tych funkcjonarjuszach i wojskowych zawodowych b. państw zaborczych, którzy podnieśli swoje osobiste składki emerytalne, lecz pozostawili składki na rachunku żon i dzieci.

Art. 85.

Przerwy w służbie (art. 10), zaszłe przed wejściem w życie niniejszej ustawy — nie stoją na przeszkodzie zaliczeniu poprzedniego czasu służby. Postanowienie to nie narusza jednak przepisów b. państw zaborczych o zaliczalności lat do wysługi emerytalnej z wyjątkiem przypadków, dotyczących zwolnienia ze służby z przyczyny natury politycznej.

Art. 86.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, tudzież pozostałym po nich wdowom i sierotom, którzy przeszli w stan spoczynku w czasie trwania mocy obowiązującej ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466) i z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 616), wymierza się zaopatrzenie emerytalne w myśl art. 17 i 19 wzgl. 60, 61 ust. 1 i 62 niniejszej ustawy przy zastosowaniu art. 83 niniejszej ustawy.

Postanowienia artykułów 3, 4, 5, 6, 8, 22, ust. 2 i 3, 23, 24, 25, 27, 33 ust. 1, 34, 41, 43, 46, 60 ust. 1, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78 i 80 niniejszej ustawy mają do tych osób analogiczne zastosowanie.

Art. 87.

Wdowy i sieroty po emerytowanych funkcjonarjuszach państwowych, względnie po emerytowanych zawodowych wojskowych b. państw zaborczych, jeżeli posiadają obywatelstwo polskie w myśl art. 2 ustawy z dnia 20-go stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również jeżeli uznane zostały w myśl art. 3 tejże ustawy za obywateli Państwa Polskiego — otrzymują pensję wdowią względnie sierocą, w wysokości, okre-

ślonej w ust. 1 art. 61, względnie 62, od zaopatrzenia emerytalnego, określonego w art. 82, przy zastosowaniu postanowień art. 83 niniejszej ustawy.

Odnośnie przyznania i wymiaru pensyj wdowich i sierocych, jako też prawa wnoszenia zażaleń przeciw przyznaniu i wymiarowi mają analogiczne zastosowanie postanowienia art. 93 niniejszej ustawy.

Art. 88.

Postanowienia art. 5 niniejszej ustawy nie mają zastosowania do zapowiedzeń i zajęć, powstałych z jakiegokolwiek tytułu przed 1 października 1921 r.

Art. 89.

Postanowienia art. 2, 3, 4, 5, 6, 8, 16, 17, art. 19 i ust. 2 i 3 art. 22, punkt 1 i 2 art. 23, artykułów 24, 25, 27 i ustępu 1 art. 33, tudzież artykułów 34, 41, 46, 84 i 88 mają analogiczne zastosowanie do emerytów, funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych byłych państw zaborczych, którym na mocy przepisów niniejszej ustawy służy prawo do uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa.

Ust. 1 art. 60 i ustęp 1 art. 61, artykuły 62, 63, 64, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78 i 80, jak również postanowienia artykułów, wymienionych w ust. 1, z wyjątkiem przepisów art. 25, stosują się analogicznie do wdów i sierot po osobach, wymienionych w 1 ustępie.

Art. 90.

Wszyscy emerytowani funkcjonarjusze państwowi i emerytowani wojskowi b. państw zaborczych, jako też wdowy i sieroty po nich, którzy nie zgłosili jeszcze swych praw emerytalnych — powinni w celu uzyskania zaopatrzenia emerytalnego według postanowień niniejszej ustawy wnieść pisemne zgłoszenia do końca kwietnia 1924 r. W tym wypadku wypłaca się zaopatrzenie emerytalne od dnia 1 miesiąca po zgłoszeniu się; późniejsze zgłoszenia o zaopatrzenie mogą być uwzględniane jedynie na podstawie art. 8 niniejszej ustawy.

Art. 91.

Termin przedłożenia orzeczenia sądowego, ustalony art. 68 niniejszej ustawy, przedłuża się dla pozostałych po zaginionych w wojnie polsko-bolszewickiej do końca 9 miesiąca, licząc od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Rozdział II.

Postanowienia, dotyczące wyłącznie funkcjonarjuszów państwowych.

Art. 92.

Postanowienia art. 37 niniejszej ustawy nie mają zastosowania do funkcjonarjuszów państwowych, którzy przeszli w stan spoczynku przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Postanowienia art. 105 ust. 1, 2 i 5 mają zastosowanie do funkcjonarjuszów państwowych.

Art. 93.

B. funkcjonarjuszom państwowym, którym nie przyznano dotychczas emerytury, względnie emerytom państw zaborczych, przyznają i wymierzają uposażenie emerytalne w myśl art. 82 niniejszej ustawy właściwe władze II instancji w porozumieniu z odnośną izbą skarbową.

Przyznane już w Państwie Polskiem uposażenia emerytalne przerachują te władze II instancji, które je przyznały, względnie przerachowały w myśl ustawy z dnia 28 lipca 1921 roku (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466).

Dotychczas przez władze naczelne przyznane, względnie przerachowane w myśl ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466), uposażenia emerytalne funkcjonarjuszów, względnie emerytów b. państw zaborczych, przerachują właściwe władze II instancji w porozumieniu z odnośną izbą skarbową.

Przeciw wymiarowi uposażenia emerytalnego służy emerytowi prawo zażalenia do właściwej władzy naczelnej w ciągu dni 30.

Postanowienia art. 34 mają w tym przypadku analogiczne zastosowanie.

Art. 94.

Funkcjonarjuszom państwowym, pozostającym na służbie w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, dolicza się przy wymiarze uposażenia emerytalnego czas studjów wyższych w myśl art. 37 punktu 3 ust. 2 niniejszej ustawy.

Art. 95.

Funkcjonarjusze b. państw zaborczych przed dniem 1 października 1923 r., nie przyjęci do służby w Państwie Polskiem dla braku etatu, jeżeli są obywatelami polskimi w myśl art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również jeżeli uznani zostali w myśl art. 3 tejże ustawy za obywateli Państwa Polskiego, jeżeli dotychczas nie wymierzono im uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa Polskiego, uzyskują prawo do zrealizowania nabytych w b. państwach zaborczych praw emerytalnych dopiero po nastaniu warunków, określonych w art. 28 niniejszej ustawy.

Art. 96.

Emerytowanych funkcjonarjuszów b. państw zaborczych, którzy nie wysłużyli pełnych lat służby i nie przekroczyli 50 lat życia, a pobierają emeryturę ze Skarbu Państwa Polskiego, może wezwać Minister Skarbu lub właściwa władza naczelna do poddania sie badaniu lekarza urzędowego w celu stwierdzenia ich zdolności, celem powołania ich do służby w jakimkolwiek

resorcie. Jeśli emeryt wezwaniu tak do poddania się badaniu lekarskiemu, jak do objęcia służby zadość nie uczyni — traci prawo do emerytury.

Art. 97.

Funkcjonarjuszom państwowym, którzy przed wstąpieniem do służby państwowej polskiej pełnili ustawowo niepoliczalną do wysługi emerytalnej służbę państwową albo samorządową, lub oddawali się pracy zawodowej, a którym na zasadzie ustaw o uposażeniu z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429 do 436), na podstawie ustawy z dnia 13 lutego 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 224), lub na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 368) zaliczono czas tej służby lub pracy do dodatku za wysługę lat, dodatku starszeństwa, dodatku za trzechlecia — zalicza się do wysługi emerytalnej za każdy kalendarzowy rok służby państwowej polskiej, zaliczalnej do emerytury, rok zakwalifikowanej służby względnie pracy zawodowej, przytem, o ile okres podlegającej zaliczeniu służby względnie pracy zawodowej jest krótszy, aniżeli okres służby w Państwie Polskiem, zalicza się cały okres zakwalifikowanej służby względnie pracy zawodowej.

Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może ponadto doliczyć do wysługi emerytalnej okres zakwalifikowanej służby względnie pracy zawodowej w stosunku korzystniejszym lub nawet w całości, co najwyżej jednak w ilości 20 lat.

Właściwa władza naczelna za zgodą Ministra Skarbu może zaliczyć do wysługi emerytalnej okresy pracy kontraktowej w służbie państwowej, oraz inne okresy służby lub pracy zawodowej, za które Skarbowi Państwa zostały przekazane rezerwy premjowe na podstawie art. 44 ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 370), w razie zaś niezaliczenia tych okresów uzyskana za danego funkcjonarjusza rezerwa premjowa winna mu być zwrócona.

Art. 98.

Pod warunkiem uiszczenia opłaty emerytalnej lub otrzymania składek ubezpieczeniowych (art. 7 ustawy) właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może zaliczyć do wysługi emerytalnej:

a) profesorom wyższych uczelni okres pracy w zagranicznej szkole akademickiej, jeżeli czas tej pracy został zaliczony zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 lutego 1928 roku (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 204);

b) pomocniczym siłom naukowym okres pracy w tymże charakterze w zagranicznej szkole akademickiej;

c) nauczycielom przedmiotów zawodowych okres pracy zaliczony do służby nauczycielskiej w myśl art. 15 ustawy z dnia 1-go lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 47, poz. 462);

d) funkcjonarjuszom państwowym nie więcej aniżeli 10 lat z czasu zasadniczo niepoliczalnej służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej w Państwie Polskiem, względnie z czasu służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej w państwie obcem, jeżeli okresy tej służby, czy też pracy nie zostały zaliczone do dodatku za wysługę lat, dodatku starszeństwa, dodatku za trzechlecia, na podstawie ustaw wymienionych w art. 97 ust. 1.

Rozdział III.

Postanowienia, dotyczące wyłącznie zawodowych wojskowych.

— pominięto. —

Art. 105.

Jako służbę w wojsku polskiem uważa się również służbę wojskową, odbytą w polskich formacjach wojskowych, uznanych przez Państwo, oraz odbytą przed dniem 1 sierpnia 1914 r. służbę w polskich organizacjach wojskowych.

Organizacje wojskowe, przewidziane w ust. 1 niniejszego artykułu, określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, a służba w nich będzie się liczyć do wysługi emerytalnej tym wojskowym zawodowym, którzy służyli w danej organizacji wojskowej, po ukończeniu 18 lat życia i z tejże organizacji przeszli do służby w polskiej formacji wojskowej lub armji zaborczej.

Do wysługi emerytalnej dolicza się służbę, odbytą w wojsku polskiem ochotniczo, lub kontraktowo przed osiągnięciem obywatelstwa Państwa Polskiego.

Służbę, określoną w powyższych ustępach niniejszego artykułu liczy się do wysługi emerytalnej, jeżeli nie zalicza się równocześnie z nią trwającej innej służby, studjów lub pracy zawodowej do wysługi emerytalnej.

Jako służbę wojskową w b. państwach zaborczych uważa się służbę wojskową, odbytą w Rosji przed dniem 1 listopada 1917 roku, w Austro - Węgrzech przed dniem 1 listopada 1918 roku, a w Niemczech przed dniem 27 grudnia 1918 roku.

Za emerytów b. państw zaborczych w rozumieniu niniejszej ustawy, uważa się zawodowych wojskowych, przeniesionych w stan spoczynku przez b. władze zaborcze, a to:

a) rosyjskie przed dniem 1 listopada 1917 r.,
b) austro - węgierskie przed dniem 1 listopada 1918 roku,
c) niemieckie przed dniem 27 grudnia 1918 r. — względnie tych b. zawodowych wojskowych b. państw zaborczych, którzy przed terminami wyżej wskazanemi w stan spoczynku nie byli przeniesieni, mieli jednak w myśl

ustaw lub przepisów b. państw zaborczych prawo do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu pełnej wysługi lat lub stwierdzonej trwałej niezdolności do służby.

Tytuł V.
POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Art. 109.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu oraz innym Ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania

Art. 110.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 października 1923 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą dotychczas obowiązujące ustawy i przepisy, wydane w przedmiotach, unormowanych tą ustawą.

135.

(Przdr. z Dz. U. R. P. Nr. 8 z 30 stycznia 1934 r. poz. 64).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 20 stycznia 1934 r.
o zaopatrzeniu emerytalnem prowizorycznych funkcjonarjuszów państwowych.

Na podstawie art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o zmianie ustawy z dn. 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668) i art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) oraz rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668) zarządza się co następuje:

§ 1. Używane w rozporządzeniu niniejszem określenie „ustawa emerytalna" oznacza ustawę z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) ze wszystkiemi późniejszemi zmianami.

§ 2. (1) Funkcjonarjuszami prowizorycznymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są mianowani do odwołania (prowizorycznie): urzędnicy i niżsi funkcjonarjusze państwowi, pracownicy państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon", oraz funkcjonarjusze administracji Lasów Państwowych.

(2) Funkcjonarjuszami prowizorycznymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są również nauczyciele tymczasowi wszystkich szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa, którzy wstąpili do służby nauczycielskiej po 1 stycznia 1927 r.

§ 3. Funkcjonarjusze prowizoryczni, pozostający na służbie w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego lub po tym dniu mianowani, jak również wdowy i sieroty po nich mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego według zasad, określonych w rozporządzeniu niniejszem.

§ 4. Do funkcjonarjuszów prowizorycznych oraz wdów i sierot po nich stosuje się odpowiednio przepisy ustawy emerytalnej, dotyczące stałych funkcjonarjuszów państwowych, ze zmianami, wynikającemi z rozporządzenia niniejszego.

§ 5. W razie **zbiegu uprawnień do zaopatrzenia na zasadzie ustawy emerytalnej i na zasadzie rozporządzenia niniejszego uprawniony korzysta z prawa wyboru.**

§ 6. Gdy właściwe przepisy służbowe uzależniają trwanie służby prowizorycznej ponad pewien okres od zgody funkcjonarjusza, odmowa z jego strony dalszego pełnienia tej służby jest równoznaczna z dobrowolnem wystąpieniem ze służby i pociąga utratę praw emerytalnych. To samo dotyczy odmowy dalszego pełnienia służby prowizorycznej po upływie okresu, na jaki funkcjonarjusz prowizoryczny został mianowany.

§ 7. Do funkcjonarjuszów prowizorycznych mają odpowiednie zastosowanie przepisy o komisjach lekarskich dla stałych funkcjonarjuszów państwowych.

§ 8. (1) Przy obliczaniu funkcjonarjuszom prowizorycznym wysługi emerytalnej, **służbę prowizoryczną traktuje się narówni ze służbą stałą.**

(2) Przy zaliczaniu funkcjonarjuszom prowizorycznym czasu służby przygotowawczej (praktyki) w myśl art. 37 p. 1 ust. 2 ustawy emerytalnej nominacja prowizoryczna jest równoznaczna z mianowaniem na stałe.

§ 9. (1) Objęcie przez emerytowanego funkcjonarjusza (stałego lub prowizorycznego) stanowiska prowizorycznego jest reaktywacją w rozumieniu art. 10 ustawy emerytalnej i pociąga utratę prawa do poprzednio przyznanej emerytury.

(2) Emerytowanemu funkcjonarjuszowi stałemu, powołanemu do czynnej służby prowizorycznej, z którym następnie prowizoryczny stosunek służbowy został rozwiązany, przyznaje i wymierza się emeryturę na zasadzie rozporządzenia niniejszego, z zastrzeżeniem postanowienia art. 10 ust. 2 zdanie 2 ustawy emerytalnej.

(3) Emerytowanemu fnukcjonarjuszowi prowizorycznemu, powołanemu do czynnej służby stałej, po przeniesieniu w stan spoczynku, przy-

znaje i wymierza się emeryturę na zasadzie ustawy emerytalnej z zastrzeżeniem jej postanowienia, zawartego w art. 10 ust. 2 zdanie 2.

§ 10. Emerytowani funkcjonariusze państwowi, którzy przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego zostali powołani do czynnej służby prowizorycznej, podlegają rozporządzeniu niniejszemu, o ile ich prowizoryczny stosunek służbowy nie zostanie rozwiązany przed 1 stycznia 1935 roku.

§ 11. (1) Prawo do odprawy na mocy art. 44 ustawy emerytalnej służy wszystkim funkcjonarjuszom prowizorycznym, z którymi został rozwiązany stosunek służbowy i którzy nie nabyli prawa do emerytury jedynie z powodu braku wymaganej wysługi emerytalnej, o ile przytem ostatnio nieprzerwanie pełniona służba trwała co najmniej 12 miesięcy.

(2) Jeżeli prawo do odprawy przewidują również właściwe przepisy służbowe, uprawniony korzysta z prawa wyboru.

§ 12. Postanowienia właściwych przepisów służbowych o odpowiedzialności funkcjonarjuszów państwowych, przeniesionych w stan spoczynku, za występki służbowe, których dopuścili się w czasie czynnej służby, odnoszą się również do funkcjonarjuszów prowizorycznych, otrzymujących emeryturę.

§ 13. Funkcjonarjusze prowizoryczni, objęci rozporządzeniem niniejszem, z dniem jego wejścia w życie przechodzą do ubezpieczenia w Państwowym Zakładzie Emerytalnym. Z tą datą ustaje dotychczasowe ubezpieczenie tych funkcjonarjuszów w instytucjach ubezpieczeń społecznych. Przekazanie składek ubezpieczeniowych Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu nastąpi na zasadach, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów, przewidzianem w art. 7 ust. 5 ustawy emerytalnej. Na tych samych zasadach nastąpi również rozrachunek Państwowego Zakładu Emerytalnego ze Skarbem Państwa z tytułu opłat za lata zaliczalne do emerytury, za które Państwowy Zakład Emerytalny nie otrzyma składek ubezpieczeniowych.

§ 14. Przy zaliczaniu do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszom prowizorycznym, objętym rozporządzeniem niniejszem, okresów służby lub pracy, odbytych przed dniem 1 lutego 1934 r. nie stosuje się, z zastrzeżeniem postanowień § 8 ust. (1) rozporządzenia niniejszego, zmian, wprowadzonych do art. 37 p. 2 ust. 1 i 2 i art. 38 lit. b ustawy emerytalnej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668).

§ 15. Zaopatrzenia emerytalne funkcjonarjuszów prowizorycznych i ich rodzin są wolne od państwowego podatku dochodowego.

§ 16. Postanowienia art. 10 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) mają zastosowanie do funkcjonarjuszów prowizorycznych oraz wdów i sierot po nich.

§ 17. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

§ 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r.

Prezes Rady Ministrów:
(—) J. Jędrzejewicz.

Minister Skarbu
(—) Wł. Zawadzki.

136.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 31 z dnia 13 kwietnia 1934 roku poz. 276).

ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW

z dnia 6 marca 1934 r.

o statucie Państwowego Zakładu Emerytalnego.

Na podstawie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 11. grudnia 1923 roku o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 18. marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239), oraz rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668) zarządza się co następuje:

§ 1. Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu nadaje się statut w brzmieniu, ustalonem w załączniku.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Jędrzejewicz.
Minister Skarbu: Wł. Zawadzki.

Załącznik do rozp. Rady Ministrów z dnia 6 marca 1934 r. (poz. 276).

STATUT
Państwowego Zakładu Emerytalnego.

CZĘŚĆ I.
Organizacja Państwowego Zakładu Emerytalnego.

Rozdział I.
Postanowienia ogólne.

§ 1.

Użyte w statucie niniejszym skróty oznaczają:

a) „Zakład" — Państwowy Zakład Emerytalny,

b) „uczestnicy Zakładu" — osoby, na które rozciąga się zakres działania Zakładu,

c) „ustawa emerytalna" — ustawę z dnia 11-go grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 roku Nr. 42, poz. 380) z późniejszemi zmianami i uzupełnieniami.

§ 2.

(1) Państwowy Zakład Emerytalny jest powołany do udzielania zaopatrzeń emerytalnych stałym funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, mianowanym po dniu 31 stycznia 1934 r., prowizorycznym funkcjonarjuszom państwowym, tudzież tym kategorjom funkcjonarjuszów państwowych, zawodowych wojskowych oraz pracowników instytucyj, przedsiębiorstw i monopolów państwowych, na które zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 3 ustawy emerytalnej zostanie rozszerzona działalność Państwowego Zakładu Emerytalnego.

(2) Siedzibą Państwowego Zakładu Emerytalnego jest Warszawa.

§ 3.

(1) Państwowy Zakład Emerytalny jest instytucją prawa publicznego i posiada osobowość prawną.

(2) Państwowy Zakład Emerytalny ma prawo używania godła państwowego i pieczęci okrągłej z godłem państwowem i napisem: „Państwowy Zakład Emerytalny".

§ 4.

Zakład reprezentuje nazewnątrz wobec władz i osób trzecich Dyrektor Naczelny, który w poszczególnych przypadkach może przekazać swe czynności członkowi Dyrekcji lub pracownikowi Zakładu.

Rozdział II.

Zakres działania Zakładu.

§ 5.

Do zakresu działania Zakładu należy:

1) przyznawanie, wymiar i wypłata świadczeń emerytalnych uczestnikom Zakładu, tudzież pozostałym po nich i po emerytowanych uczestnikach Zakładów osobom, uprawnionym do uzyskania tych świadczeń;

2) współdziałanie w akcji, zmierzającej do utrzymania lub przywrócenia zdolności zarobkowej uczestnikom Zakładu;

3) wykonywanie wszelkich innych czynności w zakresie zaopatrzenia emerytalnego osób, wymienionych w p. 1;

4) opinjowanie na żądanie władzy nadzorczej projektów ustaw, rozporządzeń i statutów, tudzież przepisów wykonawczych z zakresu zaopatrzeń emerytalnych funkcjonarjuszów państwowych, zawodowych wojskowych oraz pracowników przedsiębiorstw, instytucyj i monopolów państwowych.

Rozdział III.

Organa Zakładu.

§ 6.

Organami Zakładu są:

1) Rada,
2) Dyrekcja,
3) Komisja Rewizyjna.

A. Rada Zakładu.

§ 7.

(1) Rada jest naczelnym organem uchwalającym Zakładu i ustala ogólne zasady działalności Zakładu.

(2) Do zakresu działania Rady należy:

1) uchwalanie wniosków, dotyczących zmian statutu Zakładu,
2) uchwalanie rocznych preliminarzy budżetowych,
3) uchwalanie sprawozdań rocznych, zamknięć rachunkowych i bilansów ubezpieczeniowo-technicznych,
4) przedstawianie Ministrowi Skarbu wniosków w sprawach powoływania, odwoływania i pociągania do odpowiedzialności członków Dyrekcji,
5) rozpatrywanie sprawozdań Dyrekcji,
6) rozpatrywanie kwartalnych planów finansowych,
7) decydowanie w sprawach, przekazanych przez Dyrekcję i Komisję Rewizyjną,
8) uchwalanie regulaminów, przewidzianych w statucie niniejszym,
9) decydowanie w sprawach majątkowych, w szczególności w sprawach:
   a) lokaty funduszów,
   b) nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości,
   c) zaciągania pożyczek,
   d) dokonywania inwestycyj, przekraczających wartość 10.000 zł,
10) uchwalanie ogólnych wytycznych dla Dyrekcji,
11) decydowanie w sprawach współdziałania Zakładu w akcji, zmierzającej do utrzymania lub przywrócenia zdolności zarobkowej uczestnikom Zakładu.

(3) Rada może na podstawie każdorazowych uchwał przekazać ostateczne załatwienie niektórych spraw Dyrektorowi Naczelnemu.

(4) Uchwały Rady w sprawach, wymienionych w ust. (2) p. 1, 2, 3, 8 (tylko w zakresie regulaminu Rady, przewidzianego w § 9 ust. (6) i 9 wymagają zatwierdzenia przez władzę nadzorczą.

§ 8.

Rada Zakładu składa się z Prezesa, jego zastępcy oraz najwyżej siedmiu członków, mianowanych przez Ministra Skarbu za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

§ 9.

(1) Rada odbywa swe posiedzenia w miarę potrzeby, nie mniej jednak, aniżeli 6 razy w ciągu roku.

(2) Prezes ustala porządek obrad Rady, zwołuje jej posiedzenia i przewodniczy na nich.

(3) Rada musi być zwołana na żądanie władzy nadzorczej w terminie przez nią wyznaczonym, a na żądanie Komisji Rewizyjnej, Dyrektora Naczelnego lub ¼ części członków Rady najpóźniej na czternasty dzień od dnia otrzymania wniosku, z obowiązkiem umieszczenia na porządku obrad spraw, wymienionych w żądaniu.

(4) Zwołanie każdego posiedzenia zwyczajnego Rady powinno nastąpić co najmniej na trzy dni, każdego zaś posiedzenia nadzwyczajnego co najmniej na jeden dzień przed jego odbyciem przez zawiadomienie wszystkich członków.

(5) Zawiadomienia o posiedzeniach Rady powinny być przesyłane równocześnie władzy nadzorczej, Przewodniczącemu Komisji Rewizyjnej i Dyrektorowi Naczelnemu.

(6) Regulamin, uchwalony przez Radę a zatwierdzony przez władzę nadzorczą, określa szczegółowo sposób prowadzenia obrad oraz prawa i obowiązki członków, w szczególności warunki zgłaszania i wprowadzania do porządku obrad wniosków członków.

§ 10.

(1) W posiedzeniach Rady mogą brać udział przedstawiciele władzy nadzorczej, którzy mają prawo przemawiać poza kolejnością mówców.

(2) W posiedzeniach Rady biorą udział z głosem doradczym: delegat Komisji Rewizyjnej, Dyrektor Naczelny i wyznaczeni przez Dyrektora Naczelnego za zgodą Prezesa Rady członkowie Dyrekcji lub pracownicy Zakładu.

§ 11.

(1) Do ważności uchwał konieczna jest obecność przynajmniej połowy członków Rady, w tem Prezesa lub jego zastępcy.

(2) Uchwały zapadają większością głosów obecnych. W razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 12.

(1) Prezes Rady czuwa nad całokształtem działalności Zakładu, w szczególności nad wykonywaniem uchwał organów Zakładu i zarządzeń władzy nadzorczej. Prezesowi Rady służy prawo żądania od Dyrektora Naczelnego wyjaśnień oraz przedstawiania akt, dokumentów i ksiąg, prawo obecności przy rewizjach, przeprowadzanych przez władzę nadzorczą lub Komisję Rewizyjną Zakładu, oraz prawo zwracania się do Komisji Rewizyjnej o przeprowadzenie rewizji ksiąg i kasy Zakładu.

(2) Jeżeli uchwała Rady lub Komisji Rewizyjnej sprzeciwia się przepisom prawnym, postanowieniom statutu Zakładu lub zarządzeniom władzy nadzorczej, Prezes Rady jest obowiązany wnieść sprzeciw do Ministra Skarbu w terminie pięciodniowym; sprzeciw wstrzymuje wykonanie uchwały do czasu rozstrzygnięcia przez Ministra Skarbu.

(3) Jeżeli Dyrektor Naczelny lub pełniący jego czynności członek Dyrekcji oświadczy na posiedzeniu Rady, że wykonanie uchwały zagrażałoby stanowi majątkowemu Zakładu, Prezes Rady jest obowiązany zawiadomić o tem w ciągu pięciu dni Ministra Skarbu, jeżeli nie znajdą zastosowania przepisy ustępu poprzedzającego.

(4) Uprawnienia i obowiązki Prezesa Rady przechodzą na jego zastępcę w zakresie czynności powierzonych mu przez Prezesa.

B. Dyrekcja Zakładu.

§ 13.

Organem wykonawczym Zakładu jest Dyrekcja. Na czele Dyrekcji stoi Dyrektor Naczelny. W skład Dyrekcji wchodzą ponadto Dyrektor Administracyjny i Dyrektor Techniczny (Matematyk Zakładu). Członkowie Dyrekcji są powoływani i odwoływani przez Ministra Skarbu na wniosek Rady.

§ 14.

(1) Dyrektor Naczelny jest zwierzchnikiem członków Dyrekcji oraz pracowników Zakładu, kieruje załatwianiem wszystkich spraw bieżących, niezastrzeżonych innym organom Zakładu oraz kieruje działalnością Zakładu z zastrzeżeniem kompetencyj Rady.

(2) Do zadań Dyrektora Naczelnego należy w szczególności:

1) wykonywanie ustawowych i statutowych zadań Zakładu zgodnie z uchwałami Rady,
2) układanie rocznego preliminarza budżetowego,
3) wykonywanie budżetu,
4) opracowywanie sprawozdań rocznych i zamknięć rachunkowych oraz przedstawianie ich Radzie najpóźniej do końca czerwca każdego roku,
5) wydawanie instrukcyj, normujących organizację biura Zakładu, podział pracy i tok czynności,
6) decydowanie w sprawach, należących do zakresu działania Zakładu, a niezastrzeżonych kompetencji innych jego organów,
7) dokonywanie inwestycyj, nieprzekraczających wartości 10.000 zł.

8) przygotowywanie materjałów do spraw, objętych porządkiem obrad Rady, oraz referowanie na posiedzeniach Rady spraw, do których nie został wyznaczony inny referent,
9) opracowywanie kwartalnych planów finansowych,
10) składanie Radzie sprawozdań,
11) przyjmowanie, zawieszanie w czynnościach, zwalnianie i posuwanie na wyższe stanowiska pracowników Zakładu, stosownie do postanowień przepisów służbowych,
12) zawieszanie w czynnościach członków Dyrekcji za zgodą Prezesa Rady, z obowiązkiem niezwłocznego zawiadomienia Ministra Skarbu,
13) przedstawianie na posiedzeniach Rady opinij w sprawach załatwianych przez Radę.

(3) Decyzje Dyrektora Naczelnego w sprawach wymienionych w ust. 2) p. 2, 4, 7, 9, 10 i 11 zapadają po ich rozważeniu na posiedzeniach Dyrekcji.

§ 15.

(1) Dyrektora Naczelnego zastępuje jeden z członków Dyrekcji, wyznaczony przez Radę na wniosek Dyrektora Naczelnego.

(2) Zakres kompetencyj, przekazanych przez Dyrektora Naczelnego członkom Dyrekcji, ustali regulamin wewnętrzny, uchwalony przez Radę.

§ 16.

(1) Dyrektor Techniczny czuwa nad równowagą ubezpieczeniowo-techniczną Zakładu oraz jest odpowiedzialny za stwierdzanie we właściwym czasie, czy rzeczywisty przebieg ubezpieczenia odpowiada założeniom, przyjętym za podstawę do ustalenia wysokości świadczeń i składek.

(2) Dyrektor Techniczny jest zależny od Dyrektora Naczelnego tylko personalnie, natomiast w wydawaniu swych orzeczeń ubezpieczeniowo-technicznych zachowuje pełną samodzielność.

§ 17.

(1) Członkowie Dyrekcji powinni posiadać następujące warunki:
1) obywatelstwo polskie,
2) nieskazitelną przeszłość,
3) ukończone studja wyższe,
4) odpowiednie przygotowanie praktyczne, a mianowicie:
   a) Dyrektor Naczelny powinien posiadać pięcioletnią praktykę administracyjną w zakresie zaopatrzeń emerytalnych lub ubezpieczeń społecznych, przyczem co najmniej dwuletnią na stanowiskach kierowniczych,
   b) Dyrektor Administracyjny powinien posiadać trzyletnią praktykę administracyjną w zakresie zaopatrzeń emerytalnych lub ubezpieczeń społecznych lub sześcioletnią w innym zakresie, przyczem w obu przypadkach — co najmniej dwuletnią na stanowiskach kierowniczych,
   c) Dyrektor Techniczny — co najmniej pięcioletnią praktykę w zakresie ubezpieczeniowo - matematycznym, przyczem przynajmniej trzyletnią w instytucjach ubezpieczeniowych.

(2) W okresie pierwszych dziesięciu lat funkcjonowania Zakładu Minister Skarbu może zwolnić od warunków, wymienionych w ust. (1) punkt 4.

C. **Komisja Rewizyjna.**

§ 18.

Komisja Rewizyjna kontroluje czynności Zakładu oraz dokonywa rewizyj ksiąg, dokumentów i zasobów kasowych.

§ 19.

Komisja Rewizyjna składa się z przewodniczącego, jego zastępcy oraz z trzech członków, mianowanych przez Ministra Skarbu.

§ 20.

(1) Posiedzenia Komisji Rewizyjnej zwołuje przewodniczący Komisji lub jego zastępca.

(2) Komisja Rewizyjna zbiera się przynajmniej 6 razy w ciągu roku, przyczem obowiązkowo co najmniej jeden raz przed posiedzeniem Rady, na którem ma być uchwalone roczne zamknięcie rachunkowe, celem rozpatrzenia tego zamknięcia.

(3) Komisja Rewizyjna jest ponadto uprawniona na zasadzie swej decyzji lub postanowienia swego przewodniczącego do przeprowadzenia rewizji ksiąg i kasy oraz zbadania stanu gospodarki Zakładu.

(4) Komisja Rewizyjna musi być zwołana na żądanie władzy nadzorczej w terminie przez nią oznaczonym, na żądanie zaś Prezesa Rady, Dyrektora Naczelnego lub dwóch członków Komisji — w ciągu dni 7.

(5) Posiedzenie Komisji, na którem ma być zbadane roczne zamknięcie rachunkowe, powinno być zwołane co najmniej na 14 dni przed posiedzeniem. z równoczesnem przesłaniem sprawozdań z wykonania budżetu i zamknięć rachunkowych.

§ 21.

(1) Komisja zdolna jest do powzięcia uchwał w obecności połowy członków, w tem przewodniczącego lub jego zastępcy.

(2) Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają większością głosów obecnych, w razie zaś równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 22.

(1) Komisja Rewizyjna może wzywać na swe posiedeznia członków Dyrekcji i pracowników Zakładu oraz żądać od nich szczegółowych wyjaśnień.

(2) Komisja Rewizyjna wybiera ze swego grona delegata, któremu służy prawo udziału w posiedzeniach Rady z prawem zabierania głosu, jednakże bez prawa zgłaszania wniosków i głosowania.

§ 23.

(1) Komisja Rewizyjna może przedstawiać władzy nadzorczej swoje opinje o uchwałach Rady i działalności Zakładu. Opinje te nie wstrzymują wykonania uchwał Rady.

(2) W przypadkach, kiedy Komisja Rewizyjna poweźmie przekonanie, że funkcjonowanie poszczególnych działów Zakładu lub poszczególne zarządzenia organów Zakładu mogą spowodować dla niego straty, może poddać swe zastrzeżenia pod rozważenie Rady lub Dyrekcji.

D. Przepisy wspólne.

§ 24.

Członkowie organów Zakładu przy wykonywaniu obowiązków urzędowych są zrównani z funkcjonarjuszami państwowymi tak co do ochrony prawnej, jak i co do odpowiedzialności sądowo-karnej.

§ 25.

(1) Od udziału w posiedzeniach organów Zakładu wyłączeni są poszczególni członkowie, gdy mają być rozstrzygane sprawy, w których interesowany jest sam członek organu lub osoba, pozostająca z nim w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linji wstępnej lub zstępnej, albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linji bocznej do czwartego stopnia włącznie, bądź wreszcie w stosunku przyspasabiającego, opiekuna lub wychowawcy, albo przysposobionego, pupila lub wychowanka.

(2) O wyłączeniu decyduje przewodniczący organu, od którego decyzji służy odwołanie do Ministra Skarbu.

§ 26.

Członkowie organów Zakładu obowiązani są do zachowania w tajemnicy wiadomości o chorobach i ułomnościach oraz o przyczynach chorób i ułomności, o których powzięli wiadomość przy wykonywaniu czynności urzedowych.

§ 27.

(1) Z przebiegu każdego posiedzenia organu Zakładu spisuje się protokół, który podpisuje przewodniczący posiedzenia i protokólant. Odpis protokółu posiedzenia powinien być w ciągu dni 14 po odbyciu posiedzenia przedstawiony władzy nadzorczej i rozesłany członkom organu, którego posiedzenia dotyczy.

(2) Odpisy protokółów posiedzeń Rady powinny być ponadto przesyłane do wiadomości Dyrektorowi Naczelnemu oraz przewodniczącemu Komisji Rewizyjnej, odpisy zaś protokółów posiedzeń Komisji Rewizyjnej — do wiadomości Prezesowi Rady oraz Dyrektorowi Naczelnemu.

§ 28.

Członek Rady lub Komisji Rewizyjnej Zakładu traci mandat w razie odwołania go przez władzę, która go mianowała.

§ 29.

(1) Władza obowiązana jest odwołać członka Rady lub Komisji Rewizyjnej z urzędu lub na wniosek Przewodniczącego Rady lub Komisji Rewizyjnej:

1) o ile zostanie skazany na utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych (art. 47 kodeksu karnego z 1932 r.),
2) o ile wskutek postanowienia sądowego zostanie ograniczony w prawie rozporządzania swoim majątkiem,
3) w razie nadużycia swego stanowiska dla celów osobistych,
4) w razie rozmyślnego działania na niekorzyść Zakładu,
5) w przypadku uchybienia postanowieniom § 26 i 31.

(2) W przypadku wszczęcia przeciwko członkowi Rady lub Komisji Rewizyjnej dochodzenia dyscyplinarnego, Minister Skarbu może zawiesić go w pełnieniu obowiązków w Zakładzie, a obowiązany jest to uczynić w przypadku wszczęcia przeciwko członkowi Rady lub Komisji Rewizyjnej dochodzenia karno-sądowego o przestępstwo, za które może być wyznaczona kara dodatkowa z art. 47 kodeksu karnego z 1932 r.

§ 30.

Członkowie Rady, Komisji Rewizyjnej i Dyrekcji Zakładu obowiązani są uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach organu, w którego skład wchodzą, a w razie przeszkody usprawiedliwić nieobecność.

§ 31.

Członkowie Rady i Komisji Rewizyjnej Zakładu nie mogą w czasie trwania mandatu podejmować się dla Zakładu żadnych płatnych czynności, ani zawierać z nim umowy o najem usług, dostawy, wykonanie robót i t. p. albo też występować w stosunku do niego w charakterze przedstawicieli lub pełnomocników osób trzecich.

§ 32.

(1) Członkowie Rady za udział w posiedzeniach otrzymują wynagrodzenie w wysokości 25 złotych za każde posiedzenie.

(2) Prezes Rady, jego zastępca oraz przewodniczący i członkowie Komisji Rewizyjnej otrzymują stałe wynagrodzenie, którego wysokość ustala Minister Skarbu.

Rozdział IV.

Pisma i publikacje.

§ 33.

(1) Wszelkie pisma Zakładu podpisuje Dyrektor Naczelny lub upoważniony przez niego członek Dyrekcji, wyjąwszy pisma, wymienione w ust. (3) i (4).

(2) Prezes Rady lub jego zastępca podpisuje wraz z Dyrektorem Naczelnym lub jednym z Dyrektorów:

1) wszelkie przedstawienia do władzy nadzorczej, wymagające zatwierdzenia z jej strony,
2) akty prawne w sprawach majątkowych, w szczególności w sprawach dokonywania inwestycyj, przekraczających 10.000 zł, lokat funduszów, nabywania, zbywania, obciążania nieruchomości oraz zaciągania pożyczek,
3) regulaminy wewnętrzne, określające zakres działania członków Dyrekcji, oraz ogólne wytyczne dla Dyrekcji.

(3) Prezes Rady podpisuje sam pisma:

1) zwołujące posiedzenia Rady,
2) w sprawach, dotyczących Dyrektora Naczelnego Zakładu,
3) zawiadamiające władze o uchwałach, powziętych przez Radę.
4) Pisma Komisji Rewizyjnej podpisuje przewodniczący Komisji z jednym członkiem tej Komisji z wyjątkiem pism, zwołujących posiedzenia Komisji Rewizyjnej, które podpisuje sam przewodniczący.

§ 34.

(1) Członkowie Dyrekcji Zakładu w zakresie powierzonych im przez Dyrektora Naczelnego samodzielnych funkcyj kierowniczych oraz pracownicy Zakładu w zakresie czynności, przekazanych im przez Dyrektora Naczelnego z prawem decyzji, mają prawo samodzielnego podpisywania pism i aktów.

(2) Poszczególni pracownicy Zakładu, upoważnieni przez Dyrektora Naczelnego, mogą podpisywać pisma o charakterze informacyjnym.

§ 35.

(1) Nakazy wypłaty do kasy, potwierdzenia odbioru pieniędzy oraz czeki Pocztowej Kasy Oszczędności i bankowe będą podpisywane przez dwie osoby upoważnione przez Dyrektora Naczelnego z tem zastrzeżeniem, że podpis Dyrektora Naczelnego lub jednego z upoważnionych członków Dyrekcji jest konieczny na wszystkich czekach i nakazach wypłaty, przekraczających kwotę 10.000 zł.

(2) Szczegółowy sposób wykonania tego przepisu wskaże regulamin, uchwalony przez Radę.

§ 36.

Sprawozdania roczne Zakładu, zamknięcia rachunkowe i bilanse ubezpieczeniowo - techniczne powinny być drukowane; zamknięcia rachunkowe roczne powinny być ogłaszane w „Monitorze Polskim“.

CZĘŚĆ II.

Postępowanie przy przyznawaniu, wymiarze i wypłacaniu świadczeń emerytalnych.

§ 37.

Przyznawanie i wymiar świadczeń emerytalnych następuje na zasadach, zawartych w ustawie emerytalnej oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1934 r. o zaopatrzeniu emerytalnem prowizorycznych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 64).

§ 38.

O ile statut niniejszy lub właściwe przepisy emerytalne nie stanowią inaczej, przy rozpoznawaniu spraw emerytalnych, wynikających z uczestnictwa w Zakładzie, stosuje się odpowiednio rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

§ 39.

(1) W ciągu dwóch tygodni po zamianowaniu funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, władza, prowadząca jego akta osobowe, powinna zgłosić go do Zakładu, przesyłając Zakładowi również akta osobowe celem wydania przez Zakład orzeczenia, ustalającego jakie okresy, poprzedzające uczestnictwo w Zakładzie, mogą być danemu funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu zaliczone do wysługi emerytalnej, w jakim stosunku i na jakich warunkach. Zgłoszenie powinno zawierać imię i nazwisko zgłaszanego, datę i miejsce jego urodzenia, datę nominacji, grupę uposażenia, charakter służbowy tudzież wzmiankę o tem, czy zgłaszany posiada jakiekolwiek okresy, poprzedzające nominację, a zaliczalne do emerytury. Jeżeli funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy posiada współmałżonka, dzieci lub pasierbów, zgłoszenie powinno nadto obejmować datę ślubu oraz imiona i daty urodzenia tych członków rodziny.

(2) W ciągu dwóch tygodni od daty zamianowania funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy obowiązany jest przesłać Zakładowi za pośrednictwem swej władzy służbowej deklarację, zawierającą dokładne wyszczególnienie okresów, poprzedzających uczestnictwo w Zakładzie, których zaliczenia do emerytury żąda. Orzeczenie Zakładu zostaje wydane z u-

względnieniem postanowień § 47 ust. (3) i jest zaskarżalne w trybie § 43 ust. (2).

(3) Rozwiązując stosunek służbowy funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, podlegającego postanowieniom statutu niniejszego, właściwa władza powinna przekazać akta osobowe Zakładowi celem wydania orzeczenia, czy uczestnikowi Zakładu służą uprawnienia emerytalne i jakie mianowicie, jako też celem ewentualnego wymierzenia przez Zakład świadczeń emerytalnych.

(4) Analogiczne postępowanie stosuje się w przypadku śmierci uczestnika Zakładu, o ile pozostały po nim osoby, uprawnione do otrzymywania świadczeń emerytalnych.

(5) Postępowanie, przewidziane w ust. (3) i (4), powinno być wszczęte również na wniosek osoby, ubiegającej się o świadczenia, jeżeli nie zostało z jakichkolwiek przyczyn wszczęte z urzędu.

§ 40.

(1) Władza może dokonać czynności, przewidzianych w § 39 ust. (3), również przed rozwiązaniem z funkcjonarjuszem państwowym lub zawodowym wojskowym stosunku służbowego celem stwierdzenia, czy nabył on prawa emerytalne i w jakim rozmiarze.

(2) Ustalenia w sprawie uprawnień emerytalnych uczestnika Zakładu są przeznaczone w tym przypadku tylko dla zapytującej władzy i nie są podawane do wiadomości stron, którym nie służy przeciwko nim żaden środek odwoławczy.

§ 41.

Uczestnik Zakładu obowiązany jest niezwłocznie zawiadamiać swą władzę służbową o wszelkich zmianach, dotyczących okoliczności, które obejmuje zgłoszenie (§ 39 ust. (1)). Władza służbowa uczestnika Zakładu zawiadamia Zakład o wiadomych jej zmianach, dotyczących tych okoliczności, w ciągu pierwszych 10 dni następnego miesiąca.

§ 42.

(1) Władze, prowadzące akta osobowe lub listy płacy funkcjonarjuszów państwowych, będących uczestnikami Zakładu, są obowiązane zezwolić upoważnionym pracownikom Zakładu na przeglądanie tych akt oraz dokumentów.

(2) Władze, prowadzące akta osobowe uczestników Zakładu, obowiązane są przesyłać Zakładowi na jego żądanie te akta oraz dokumenty, dotyczące uczestników Zakładu.

§ 43.

(1) Świadczenia emerytalne (emerytury, pensje wdowie i sieroce, odprawy, pośmiertne po zmarłych emerytach, zwrot kosztów przesiedlenia) oraz zaliczki przyznaje i wymierza Zakład.

(2) Od orzeczenia Zakładu, ustalającego istnienie lub nieistnienie uprawnień, wynikających z uczestnictwa w Zakładzie, lub też ustalającego rodzaj i wysokość tych uprawnień służy osobie interesowanej prawo odwołania do Ministra Skarbu w terminie dni trzydziestu od dnia doręczenia orzeczenia. Minister Skarbu rozstrzyga ostatecznie w administracyjnym toku instancyj.

§ 44.

W przypadkach, w których przyznanie lub podwyższenie emerytury albo też doliczenie do wysługi emerytalnej pewnego okresu zgodnie z właściwemi przepisami emerytalnemi wyłącznie lub między innemi warunkami uzależnione jest od uznania Prezydenta Rzeczypospolitej lub władz naczelnych, orzekać mogą tylko te władze.

§ 45.

Wszystkie podania i oświadczenia stron, dotyczące świadczeń emerytalnych (§ 43 ust. (1)), oraz wszelkie zawiadomienia o okolicznościach, mających wpływ na prawo do otrzymywanej emerytury lub na jej wysokość, należy wnosić do Zakładu.

§ 46.

Orzeczenie w sprawie przyznania (dekret emerytalny) lub odmowy przyznania uposażenia emerytalnego powinno być doręczone odbiorcy za pokwitowaniem, które dołącza się do akt osobowych.

§ 47.

(1) Jeżeli uczestnik Zakładu, z którym rozwiązano stosunek służbowy, nie nabył prawa do emerytury, Zakład wydaje odpowiednie orzeczenie. Orzeczenie to między innemi powinno zawierać wymienienie ustalonych okoliczności faktycznych, stwierdzających brak warunków, wymaganych do nabycia prawa do emerytury, oraz przytoczenie przepisów prawnych, którym interesowany nie czyni zadość.

(2) Jeżeli przyczyną odmowy przyznania emerytury jest brak wymaganej ilości lat służby, orzeczenie powinno zawierać dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby interesowanego i wskazanie powodów niewystarczalności lub niezaliczalności poszczególnych okresów.

(3) Jeżeli w aktach osobowych interesowanego są wzmianki o odbyciu pewnych okresów służby, zaliczalnych do wysługi emerytalnej, lecz należycie nieudowodnionych, a od zaliczenia tych okresów zależne jest przyznanie emerytury, wydanie orzeczenia, odmawiającego przyznania tej emerytury, powinno nastąpić po uprzedniem wezwaniu interesowanego do przed-

stawienia wymaganych dowodów i po bezskutecznym upływie wyznaczonego w tym celu terminu, który nie może być krótszy niż 60 dni.

§ 48.

(1) Dekret emerytalny powinien zawierać:

1) imię i nazwisko uczestnika Zakładu z podaniem tytułu oraz grupy uposażenia, do której należał ostatnio w czynnej służbie, lub stopnia i zaznaczeniem „w stanie spoczynku" lub „były",

2) datę orzeczenia oraz datę, od której została przyznana emerytura,

3) wskazanie prawnej podstawy przyznania emerytury,

4) dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby i pracy, zaliczonych do wysługi emerytalnej, ze wskazaniem stosunku, w jakim zaliczenie nastąpiło, oraz dokładne obliczenie wysokości emerytury,

5) dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby i pracy, niezaliczonych do wysługi emerytalnej, ze wskazaniem powodów niezaliczenia,

6) oznaczenie sposobu przekazywania przyznanej emerytury,

7) pouczenie o obowiązku zawiadamiania Zakładu o wszelkich zmianach, mających wpływ na prawo do otrzymywania emerytury lub na jej wysokość, oraz pouczenie o środku odwoławczym od danego orzeczenia, a mianowicie: wskazanie władzy, do której odwołanie powinno być wniesione i władzy, w której powinno być złożone oraz terminu, w jakim wniesienie odwołania może nastąpić,

8) podpis Dyrektora Naczelnego lub upoważnionego przez niego członka Dyrekcji (§ 33 ust. (1)).

(2) Brak pouczenia o obowiązku zawiadamiania władzy o wszelkich zmianach, mających wpływ na prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego lub na jego wysokość, nie wpływa na odpowiedzialność interesowanych osób z tytułu podstępnego uzyskania wyższego wymiaru emerytury.

§ 49.

Postanowienia § 46—48 stosuje się odpowiednio do wdów i sierot, przyczem jeżeli emeryt zmarł po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury, w dekrecie emerytalnym nie wyszczególnia się okresów służby i pracy, niezaliczonych do wysługi emerytalnej zmarłego emeryta.

§ 50.

(1) W imieniu osób niezdolnych do działań prawnych wszystkie podania i oświadczenia składają prawni zastępcy tych osób.

(2) Do podań i oświadczeń, składanych przez prawnych zastępców, oprócz innych wymaganych dowodów powinny być dołączone należycie uwierzytelnione odpisy dokumentów, stwierdzających ustanowienie zastępstwa, o ile nie wynika ono z samego prawa. W tym ostatnim przypadku istnienie prawnego zastępstwa powinno być stwierdzone świadectwami urodzenia, małżeństwa lub śmierci.

(3) Wszelkie pisma, przeznaczone dla osób niezdolnych do działań prawnych, doręcza się ich prawnym zastępcom.

§ 51.

Świadczenia wypłaca się osobie uprawnionej. Jeżeli osoba uprawniona jest niezdolna do otrzymywania świadczeń, świadczenia te wypłaca się jej prawnemu zastępcy.

CZĘŚĆ III.

Nadzór państwowy.

§ 52.

Władzę nadzorczą nad działalnością Zakładu sprawuje Minister Skarbu.

§ 53.

Do Ministra Skarbu należy w szczególności:

1) czuwanie nad przestrzeganiem przez Zakład przepisów ustaw, rozporządzeń, statutów i regulaminów,

2) zatwierdzanie regulaminu Rady Zakładu i zmian tego regulaminu,

3) unieważnianie lub zawieszanie z własnej inicjatywy uchwał organów Zakładu, jeżeli uchwały te sprzeciwiają się przepisom prawnym, statutom, regulaminom lub też są sprzeczne z celami Zakładu, albo są szkodliwe dla jego stanu majątkowego lub dla interesu publicznego,

4) decydowanie w sprawach, zastrzeżonych osobnemi przepisami, i w sprawach, które zastrzeże do swej aprobaty na mocy oddzielnych zarządzeń.

§ 54.

Obowiązkowemu zatwierdzeniu przez Ministra Skarbu, oprócz wymienionych w § 7 ust. (4), podlegają uchwały i decyzje organów zakładu w następujących sprawach majątkowych:

1) dokonywania w razie konieczności wydatków przed zatwierdzeniem budżetu,

2) ustalania zasad i sposobu pokrywania kosztów wykonywania przez władze i instytucje poszczególnych czynności dla Zakładu.

§ 55.

(1) Preliminarz budżetowy Zakładu powinien być przedstawiany władzy nadzorczej najpóźniej

do dnia 31 grudnia każdego roku kalendarzowego.

(2) Do czasu zatwierdzenia preliminarza budżetowego przez władzę nadzorczą Zakład może, z zastrzeżeniem postanowień § 54 p. 1, dokonywać wydatków miesięcznych w wysokości jednej dwunastej części budżetu z roku ubiegłego, przyczem jednak Zakład nie może dokonywać bez specjalnego zezwolenia władzy nadzorczej nowych inwestycyj.

(3) W razie odmowy władzy nadzorczej zatwierdzenia preliminarza budżetowego w całości Zakład powinien przedstawić nowy preliminarz w ciągu 6 tygodni od dnia odmowy, w razie zaś odmowy zatwierdzenia części preliminarza i wezwania ze strony władzy nadzorczej do wprowadzenia zmian do tego preliminarza — Zakład powinien przedstawić w tymże terminie nowe odpowiednie części preliminarza. Władza nadzorcza ustala z urzędu budżet, jeżeli uzna, że ponownie przedstawiony preliminarz lub zmiany, dotyczące niezatwierdzonej części pierwotnego preliminarza, nie mogą być zatwierdzone.

§ 56.

Przeciwko wszelkim zarządzeniom i uchwałom organów Zakładu może być wniesione zażalenie do włady nadzorczej, jeżeli statut niniejszy nie stanowi inaczej.

CZĘŚĆ IV.

Pomoc władz, instytucyj, przedsiębiorstw i zakładów państwowych i samorządowych oraz instytucyj ubezpieczeń społecznych.

§ 57.

(1) Władze i urzędy państwowe oraz samorządowe, instytucje ubezpieczeń społecznych i zaopatrzeń emerytalnych, tudzież instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe oraz komunalne powinny współdziałać z Zakładem przy wykonywaniu powierzonych mu czynności.

(2) Władze, urzędy i instytucje, wymienione w ust. (1), są obowiązane na żądanie Zakładu lub jego funkcjonarjuszów, tudzież władz, urzędów i instytucyj, działających z jego ramienia, na zasadzie postanowień ust. (1), udzielać wszelkich piśmiennych i ustnych wyjaśnień co do okoliczności, mających znaczenie dla wykonania postanowień statutu niniejszego.

§ 58.

Zakład ma prawo bezpośredniego porozumiewania się ze wszystkiemi władzami, urzędami, instytucjami, przedsiębiorstwami i zakładami państwowemi, samorządowemi i ubezpieczeniowemi, wymienionemi w paragrafie poprzedzającym.

§ 59.

Zakład może powierzać zastępcze wykonywanie pewnych funkcyj poszczególnym władzom, urzędom i instytucjom, wymienionym w § 57, na zasadzie upoważnienia, udzielonego przez Ministra Skarbu w porozumieniu z zainteresowanym ministrem. Przekazanie tych czynności związkom samorządowym może nastąpić jedynie za odpowiedniem wynagrodzeniem.

CZĘŚĆ V.

Przepisy przejściowe.

§ 60.

(1) Na okres przejściowy, określony zarządzeniem Ministra Skarbu, powołany będzie narazie Dyrektor Naczelny, któremu służyć będą samodzielnie wszystkie prawa, przyznane w niniejszym statucie członkom Dyrekcji zbiorowo.

(2) Dalsi członkowie Dyrekcji mogą być powoływani w miarę potrzeby.

(3) Aż do chwili powołania któregokolwiek z dalszych członków Dyrekcji, Dyrektora Naczelnego zastępuje pracownik Zakładu, wyznaczony przez Radę na wniosek Dyrektora Naczelnego i zatwierdzony przez władzę nadzorczą.

(4) Prawa Dyrektora Technicznego służyć będą w przypadku, wskazanym w ust. (1), jednemu z pracowników zakładu, posiadającemu wykształcenie techniczno - ubezpieczeniowe i przygotowanie praktyczne, wyznaczonemu przez Radę na wniosek Dyrektora Naczelnego i zatwierdzonemu przez władzę nadzorczą.

137.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 54 z dnia 26. VI. 1934 r. poz. 490).

ROZPORZADZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.

z dnia 14 czerwca 1934 r.

wydane w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów o kwalifikowaniu nauczycieli.

Na podstawie art. 18, 19 i 98 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 104, poz. 873), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 660), zarządzam co następuje:

§ 1. Karty kwalifikacyjne według wzoru Nr. 1, ogłoszonego jako załącznik do rozporządzenia niniejszego, prowadzi się dla nauczycieli stałych i tymczasowych.

Użyte w poszczególnych postanowieniach rozporządzenia niniejszego ogólne miano nauczycieli odnosi się również do kierowników i dyrektorów.

§ 2. Karty kwalifikacyjne prowadzą:

1) inspektor szkolny — dla nauczycieli i kierowników wszystkich szkół bezpośrednio mu

podległych, oraz wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli,

2) kurator (Wojewoda Śląski, Kurator Liceum Krzemienieckiego) — dla dyrektorów i kierowników oraz nauczycieli szkół bezpośrednio mu podległych,

3) Minister — dla dyrektorów i kierowników oraz nauczycieli szkół bezpośrednio mu podległych.

§ 3. Karta kwalifikacyjna obejmuje okresowe i sporadyczne oceny kwalifikacyjne nauczyciela.

Ocena kwalifikacyjna składa się z opinji dwóch osób, powołanych do sprawowania bezpośredniego i pośredniego nadzoru służbowego nad nauczycielem.

Materjał do sformułowania opinji i ustalenia oceny zawiera arkusz spostrzeżeń. Podstawy sformułowania opinji i ustalenia oceny określi instrukcja.

§ 4. Arkusz spostrzeżeń według wzoru Nr. 2, ogłoszonego jako załącznik do rozporządzenia niniejszego, obejmuje spostrzeżenia o pracy nauczyciela za jeden okres kwalifikacyjny.

Spostrzeżenia te, odnoszące się do jakości i skuteczności pracy nauczyciela, przy uwzględnieniu warunków tej pracy, wpisują osoby, powołane do sprawowania nadzoru służbowego nad nauczycielem.

Arkusz spostrzeżeń przechowywany jest w ciągu okresu kwalifikacyjnego przez osobę, powołaną do sprawowania nadzoru bezpośredniego, a po ustaleniu oceny stanowi załącznik karty kwalifikacyjnej.

§ 5. Jako osoby, powołane do sprawowania nadzoru bezpośredniego, wydają opinję:

1) kierownik szkoły — o nauczycielach publicznych szkół powszechnych II i III stopnia i szkół I stopnia o 2 nauczycielach, a kierowniczka przedszkola — o wychowawczyniach,

2) podinspektor szkolny (zastępca inspektora szkolnego), bądź inspektor szkolny — o nauczycielach publicznych szkół powszechnych I stopnia o 1 nauczycielu, wychowawczyniach przedszkoli, gdy niema kierowniczki przedszkola, kierownikach publicznych szkół powszechnych i kierowniczkach przedszkoli,

3) dyrektor lub kierownik — o nauczycielach szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi (Wojewodzie Śląskiemu, Kuratorowi Liceum Krzemienieckiego) lub Ministrowi,

4) wizytator szkół — o dyrektorach i kierownikach szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi,

5) naczelnik wydziału w kuratorjum — o nauczycielach p. o. instruktorów okręgowych,

6) Kurator Liceum Krzemienieckiego — o dyrektorach i kierownikach szkół bezpośrednio mu podległych,

7) ministerjalny wizytator szkół, bądź wyznaczony przez Ministra urzędnik — o dyrektorach i kierownikach szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi,

8) naczelnik wydziału w Ministerstwie — o nauczycielach p. o. instruktorów ministerjalnych.

§ 6. Jako osoby powołane do sprawowania nadzoru pośredniego wydają opinję i ustalają ocenę:

1) podinspektor szkolny (zastępca inspektora szkolnego), bądź inspektor szkolny — o nauczycielach publicznych szkół powszechnych i wychowawczyniach przedszkoli, o których pierwszą opinję wydał kierownik szkoły, bądź kierowniczka przedszkola,

2) inspektor szkolny — o nauczycielach i kierownikach publicznych szkół powszechnych, oraz wychowawczyniach i kierowniczkach przedszkoli, o których pierwszą opinję wydał podinspektor szkolny (zastępca inspektora szkolnego),

3) wizytator szkół — o nauczycielach i kierownikach publicznych szkół powszechnych, oraz wychowawczyniach i kierowniczkach przedszkoli, o których pierwszą opinję wydał inspektor szkolny,

4) wizytator szkół — o nauczycielach szkół podległych bezpośrednio kuratorowi,

5) Kurator Liceum Krzemienieckiego — o nauczycielach szkół bezpośrednio mu podległych,

6) naczelnik wydziału w kuratorjum — o dyrektorach i kierownikach szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi,

7) kurator okręgu szkolnego — o nauczycielach p. o. instruktorów okręgowych,

8) ministerjalny wizytator szkół, bądź wyznaczony przez Ministra urzędnik — o nauczycielach szkół podległych bezpośrednio Ministrowi, oraz — o dyrektorach i kierownikach szkół podległych bezpośrednio Kuratorowi Liceum Krzemienieckiego,

9) naczelnik wydziału w Ministerstwie — o dyrektorach i kierownikach szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi,

10) dyrektor departamentu — o nauczycielach p. o. instruktorów ministerjalnych.

§ 7. Osoba uprawniona w myśl §§ 5 i 6, nie może jednak wydać opinji, bądź ustalić oceny o swoim małżonku, krewnym wstępnym lub zstępnym, przysposabiającym albo przysposobionym, krewnym w linji bocznej lub powinowatym, licząc pokrewieństwo do trzeciego, a powinowactwo do drugiego stopnia.

Tak o wymienionej w poprzednim ustępie, jako też każdej innej przeszkodzie w wydaniu opinji bądź ustaleniu oceny zawiadomić należy bezzwłocznie swoją władzę służbową, która do wydania opinji, bądź ustalenia oceny, upoważni inną osobę.

§ 8. Opinje wydaje się normalnie w ostatnich 3 miesiącach 2-letniego okresu kwalifikacyjnego, a w innych przypadkach doraźnie.

W tym celu osoba, właściwa w myśl § 5, biorąc za podstawę spostrzeżenia, poczynione w ciągu okresu kwalifikacyjnego, formułuje swoją opinję i przesyła wraz z arkuszem spostrzeżeń osobie, uprawnionej do ustalenia oceny, na dwa miesiące przed końcem okresu — przy ustaleniu oceny okresowej, a w ciągu tygodnia od otrzymania polecenia wydania opinji — przy ustaleniu oceny sporadycznej.

§ 9. Osoba, uprawniona do ustalenia oceny, po otrzymaniu arkusza spostrzeżeń i opinji osoby, powołanej do sprawowania nadzoru bezpośredniego, na podstawie tej opinji, spostrzeżeń o pracy nauczyciela i własnego mniemania ustala ocenę i wpisuje ją do karty kwalifikacyjnej.

Osoba, uprawniona do ustalenia oceny, nie jest skrępowana pierwszą opinją; jeżeli jednak osoba, powołana do sprawowania nadzoru bezpośredniego, wydała o nauczycielu opinję niedostateczną, to osoba, uprawniona do ustalenia oceny, powinna w razie wątpliwości co do słuszności pierwszej opinji, zwizytować nauczyciela i na tej dopiero podstawie ustalić ocenę.

§ 10. Ocena kwalifikacyjna jest:

a) dobra, jeżeli jakość i skuteczność pracy nauczyciela, przy uwzględnieniu warunków tej pracy, wybija się ponad przeciętny poziom;
b) dostateczna, jeżeli jakość i skuteczność pracy nauczyciela, przy uwzględnieniu warunków tej pracy, odpowiada wymaganiom, lecz nie wybija się ponad przeciętny poziom;
c) niedostateczna, jeżeli jakość i skuteczność pracy nauczyciela, przy uwzględnieniu warunków tej pracy, jest niewystarczająca.

§ 11. Nauczyciel ma prawo przeglądać: a) swoją kartę kwalifikacyjną i b) arkusze spostrzeżeń oraz czynić z nich odpisy.

§ 12. O ile ocena kwalifikacyjna nauczyciela ustalona została jako niedostateczna, władza, przy której urzęduje osoba, uprawniona do ustalenia tej oceny, przesyła nauczycielowi orzeczenie pisemne z podaniem motywów.

§ 13. Rozstrzygnięcie odwołania od orzeczenia w sprawie niedostatecznej oceny kwalifikacyjnej decyduje ostatecznie o stopniu oceny za dany okres kwalifikacyjny; należy je podać do wiadomości nauczyciela na piśmie i zanotować w karcie kwalifikacyjnej.

§ 14. Ocenę kwalifikacyjną okresową ustala się dla każdego nauczyciela raz na dwa lata.

Okresowe oceny kwalifikacyjne ustala się dla nauczycieli stałych w miesiącu grudniu każdego parzystego roku kalendarzowego (1934, 1936 i t. d.), a dla nauczycieli tymczasowych w ostatnich trzech miesiącach każdego dwuletniego okresu służby, liczonego od dnia mianowania.

§ 15. Z inicjatywy władzy lub na prośbę nauczyciela może być wydana sporadyczna ocena kwalifikacyjna. Sporadyczna ocena kwalifikacyjna wydana być może nauczycielowi po upływie co najmniej 5 miesięcy od chwili jego mianowania, bądź wydania mu ostatniej oceny okresowej.

§ 16. Nauczycielom, którzy z powodu choroby, urlopu i t. p. nie pełnili obowiązków nauczycielskich nieprzerwanie co najmniej rok przed upływem danego okresu kwalifikacyjnego, nie należy ustalać okresowej oceny kwalifikacyjnej. W tych przypadkach do karty kwalifikacyjnej wpisać należy: „za okres . . . . z powodu . . . . niekwalifikowany“.

Postanowienia ustępu poprzedniego nie stosuje się do nauczycieli, pełniących za urlopem obowiązki nauczycielskie w szkołach niepaństwowych (prywatnych). Nauczyciele ci podlegają w tym czasie ocenie kwalifikacyjnej, a sposób jej ustalania określi oddzielne zarządzenie.

§ 17. Jeżeli nauczyciel w ciągu okresu kwalifikacyjnego zmieni miejsce służbowe tak, że do wydania o nim opinji bądź ustalenia oceny będą powołane inne osoby, należy na starem miejscu służbowem wydać mu sporadyczną ocenę kwalifikacyjną.

Jeżeli ze względu na zmianę miejsca służbowego nauczyciela do prowadzenia jego karty kwalifikacyjnej będzie właściwa inna władza szkolna, to władza, która do tego czasu prowadziła kartę kwalifikacyjną, przesyła ją, po wydaniu sporadycznej oceny kwalifikacyjnej, wraz z załącznikami władzy, właściwej ze względu na nowe miejsce służbowe nauczyciela.

§ 18. Oceny kwalifikacyjne za okres do końca 1934 roku ustalić już należy w trybie i terminie, przewidzianym rozporządzeniem niniejszem. Przy wydawaniu tych opinji i ustalaniu ocen opierać się należy na spostrzeżeniach, wpisanych do dotychczasowych wykazów kwalifikacyjnych.

We wszystkich przypadkach, w których, wobec wygaśnięcia poprzednich przepisów, nie zostały załatwione odwołania nauczycieli od niedostatecznej oceny, należy ustalić na podstawie przepisów niniejszych ocenę kwalifikacyjną za okres do końca roku 1934 łącznie z okresem, za który wydana była ocena niedostateczna.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc wszelkie przepisy w sprawach unormowanych tem rozporządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) W. Jędrzejewicz.

(Strona 1).

Załączniki do rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 14 czerwca 1934 r. (poz. 490).

Wzór Nr. 1
do § 1.

KARTA KWALIFIKACYJNA

I. Imię i nazwisko nauczyciela ....

Stanowisko i tytuł służbowy ....
....
....

Szkoła i miejscowość ....
....
....

II. Daty przejrzenia karty przez nauczyciela.

Data	Podpis	Data	Podpis	Data	Podpis	Data	Podpis

Pieczęć urzędowa

Podpis urzędnika, który założył kartę:

(Strona 2 i 3).

a	b	c	d	e	f	g
Nr. porz. oceny	Data wydania oceny	Charakter oceny (okresowa lub sporadyczna z czyjej inicjatywy i za jaki okres)	Stopień oceny	Podpis i stanowisko służbowe wpisującego ocenę	Nr. i data orzeczenia o ocenie niedostatecznej	Rozstrzygnięcie odwołania (Władza, Nr., data streszczenie)

Uwaga: poszczególne oceny wraz z ewentualnemi zapiskami w rubrykach f) g) należy oddzielać poziomą linją.

(*Strona 1*).

Wzór Nr. 2
do § 4.

ARKUSZ SPOSTRZEŻEŃ

....
(Imię i nazwisko)

....
(Stanowisko — tytuł służbowy)

....
(Szkoła i miejscowość)

Data	Treść spostrzeżeń	Podpis i stan. służb. wpisującego spostrzeżenia

Uwaga: poszczególne spostrzeżenia należy oddzielać poziomą linją.

Strona 2, 3 i 4).

Data	Treść spostrzeżeń	Podpis i stan. służb. wpisującego spostrzeżenia

Uwaga: poszczególne spostrzeżenia należy oddzielać poziomą linją.

138.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Okólnik Nr. 137

z dnia 11 września 1934 r.

w sprawie zbierania składek wśród dziatwy i młodzieży szkolnej.

Pomimo kilkakrotnego zwracania uwagi Dyrekcyj i kierownictw szkół ciągle jeszcze dochodzą do wiadomości Ministerstwa głosy niezadowolenia rodziców z powodu zbyt licznych, a w sumie wysokich czasem składek pieniężnych, zbieranych wśród dziatwy i młodzieży szkolnej, które to składki obciążają nieraz poważnie budżet domowy.

Wobec tego Ministerstwo jeszcze raz przypomina wydane w tej sprawie okólniki, a mianowicie: L. 3947/24/S z dnia 18 czerwca 1925 roku (Dz. Urz. z roku 1925, Nr. 12, poz. 117), Nr. I. Prez-7813/30 z 13 stycznia 1931 r. (Dz. Urz. z roku 1931 Nr. 1, poz. 9) i okólnik Nr. 3 (Nr. I. Pol-4235/33) z dnia 8 stycznia 1934 r. (Dz. Urz. z roku 1934 Nr. 2, poz. 22).

Ministerstwo prosi o dopilnowanie, aby szkoły rzeczywiście zastosowały się do powyższych zarządzeń Ministerstwa.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. M. Mendys.

139.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. O. P. I-74/5.

Katowice, dnia 21. września 1934 r.

OKÓLNIK Nr. 13

o podniesieniu stanu sanitarnego szkół powszechnych.

W związku z przepełnieniem szkół powszechnych, jak również z pojawianiem się wśród dzieci szkolnych chorób zakaźnych, zechcą Panowie Inspektorzy zwrócić baczną uwagę na stan sanitarno-higjeniczny budynków i lokali szkolnych, oraz ich urządzeń i otoczenia. Chodzi tu głównie o zwrócenie uwagi na kubaturę i powierzchnię izb szkolnych, w tym celu, aby odchylenia pod tym względem nie były zbyt rażące w stosunku do norm w tym względzie obowiązujących (1 m² i 3,5 m³). Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w okólniku Nr. 73 z dnia 29 maja 1934 r. (I. W. F. 2044/33) sprzeciwia się kategorycznie wydawaniu zezwoleń na pomieszczenie klas w lokalach nieodpowiadających pewnym minimalnym wymogom higjeny, a więc zbyt szczupłych, niskich, przechodnich, bez otwierających się okien lub o małych oknach i niedostatecznie oświetlonych. Nie należy bezwzględnie dopuszczać, aby dziatwa szkolna pomieszczona była w budynkach spróchniałych, zniszczonych, zagrzybionych i wilgotnych, w izbach bez podłóg drewnianych i zimnych, t. j. w których temperatura w zimie nie dochodzi do 10° C. Każda szkoła powinna posiadać zdrową wodę do picia i oddzielne urządzenie do mycia rąk. Otoczenie studni względnie kranu wodociągowego musi być utrzymywane w stanie wzorowej czystości, a studnie zabezpieczone przed możliwością zanieczyszczania ich. Urządzenie i zaopatrzenie lokali szkolnych powinno także odpowiadać elementarnym wymaganiom higjeny. Należy zwrócić uwagę na ławki, tablice szkolne, na ich ustawienie w stosunku do światła, na sprawę urządzenia w szkole szatni i zaopatrzenia jej w wieszaki.

W związku z obowiązującym programem zajęć praktycznych z kultury życia codziennego, powinny być szkoły zaopatrzone chociażby w najprymitywniejsze pomoce do prowadzenia tych zajęć, a więc wycieraczki do obuwia, kosze do papieru, spluwaczki, urządzenia do mycia rąk z mydłem i ręcznikiem, naczynie do picia wody i t. p.

Zdarzają się wypadki, że szkoła nie posiada własnych ustępów tylko wspólne z innymi mieszkańcami. Ustępy te znajdują się często w stanie nieodpowiednim dla braku należytej troski ze strony kierownictw szkół o utrzymywanie ich w stanie należytym. Ustępy takie jak również i śmietniska nieutrzymywane w stanie odpowiednim mogą się stać źródłem groźnego niebezpieczeństwa dla zdrowia zarówno młodzieży, jak i grona nauczycielskiego.

W związku z tem każde kierownictwo szkoły powinno posiadać księgę sanitarną, w której lekarz szkolny, względnie powiatowy wpisywać będą braki zauważone podczas wizytacyj szkoły. P. P. Inspektorowie podczas swej bytności w szkole mieć będą obowiązek badania tych ksiąg oraz stwierdzania, czy braki zostały usunięte względnie ustalenia gdzie leży przyczyna nieusunięcia ich.

Ponieważ czystość w lokalach szkolnych i ustępach zależy też i od preliminowanych na utrzymanie czystości kwot w budżetach gminnych, powinni inspektorowie szkolni i kierownicy szkół poczynić energiczne starania o utrzymanie tych sum na odpowiedniej wysokości. Tam gdzie wpływ bezpośredni kierownika na decydujące czynniki gminne jest za mały, można do współdziałania zaprosić członków rad rodzicielskich.

W wypadkach stwierdzenia wyraźnie niechętnego ustosunkowania się czynników gminnych do słusznych i umotywowanych postulatów szkoły, należy zwracać się o interwencję do odnośnego lekarza powiatowego, względnie do tutejszego Urzędu.

Do niniejszego okólnika dołącza się formularze kwestjonarjusza, które należy rozesłać do kierownictw szkół powszechnych.

Inspektoraty Szkolne mają obowiązek przedłożenia wypełnionych formularzy kwestionarjusza tut. Urzędowi w terminie do dnia 20. października b. r.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

140.

WOJEWODA ŚLĄSKI
Nr. O. P. I-60/147.

Katowice, dnia 3. października 1934 r.

OKÓLNIK Nr. 14.

o uczęszczaniu młodzieży szkolnej do kinoteatrów

1) Zezwalam młodzieży szkolnej na uczęszczanie do kinoteatrów pod następującemi warunkami:

a) program obejmować może wyświetlanie wyłącznie takich filmów, których demonstrowanie przed młodzieżą poniżej lat 18 uznane zostało wyraźnie za dozwolone przez władze, powołane do oceny filmów.

Plakaty filmowe powinny zawierać w tym celu widoczną i wyraźną uwagę: „film dla młodzieży szkolnej dozwolony".

b) program nie może obejmować żadnych dodatkowych produkcyj o charakterze widowiskowym,

c) młodzież może być obecna na przedstawieniach filmowych pod opieką rodziców lub opiekunów. W czasie szkolnych przedstawień filmowych nadzór nad młodzieżą sprawować będą nauczyciele, względnie opieki szkolne,

d) program kończyć się może o godzinie 21-szej.

2) Władze szkolne kontrolować będą czy młodzież przestrzega przepisów, objętych punktem 1 niniejszego okólnika.

Również nauczycielom przysługuje analogiczne prawo kontroli uczniów.

3) Uczniowie wykraczający przeciwko postanowieniom niniejszego okólnika pociągani będą do odpowiedzialności, według obowiązujących przepisów.

4) Dyrekcje, oraz Kierownictwa szkół mają obowiązek podania niniejszego okólnika do wiadomości młodzieży szkolnej przez odczytanie w całości w klasach.

5) Okólnik wchodzi w życie natychmiast.

Wojewoda Śląski:
w z.:
(—) **Dr. Saloni**
Wicewojewoda.

141.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Dnia 13. września 1934 r.
Nr. I, Praw-4034/30/34.

Nabywanie spirytusu na cele naukowo-laboratoryjne dla wyższych zakładów naukowych oraz szkół zawodowych.

W sprawie nabywania spirytusu po cenach ulgowych przez wyższe zakłady naukowe i szkoły zawodowe Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia co następuje:

1. Zgodnie z § 180, ust. 1, lit. c) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10. września 1932 roku (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 746) wyższe zakłady naukowe i szkoły zawodowe mogą nabywać spirytus po cenie ulgowej, przewidzianej w § 2. lit. c) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10-go czerwca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 361) wyłącznie na podstawie zezwoleń wydawanych przez Ministerstwo Skarbu.

2. Zezwolenia te wydaje Ministerstwo Skarbu na skutek odpowiednich podań, skierowanych do Ministerstwa Skarbu, wnoszonych w drodze służbowej za pośrednictwem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

3. W podaniach prócz ogólnej ilości potrzebnego spirytusu należy podać możliwie dokładnie, w jaki sposób zostaną zużytkowane poszczególne ilości zapotrzebowanego spirytusu.

4. Spirytus nabyty w powyższy sposób po cenie ulgowej winien być używany wyłącznie tylko na cele naukowo-laboratoryjne z wyłączeniem jakichkolwiek innych celów, np. gospodarczych zakładu itp.

5. Podania nieumotywowane należycie, lub wnoszone przez zakłady naukowe, nieobjęte § 2, lit. c) rozporządzenia z dnia 10. VI. 1933 r. będą przez Ministerstwo W. R. i O. P. bądź pozostawione bez nadania im dalszego biegu bądź zwracane.

6. W stosunku do szkół zawodowych pozostaje nadal w mocy zarządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7. IV. 1934 r. Nr. III. TP-6956/33, dotyczące zużycia i kontroli spirytusu, nabywanego na cele naukowo-laboratoryjne.

Naczelnik Wydziału
(—) **Kazimierz Dubiel.**

142.

Ministerstwo Spraw Wojskowych.
Państwowy Urząd
Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.
Nr. 200-1/Wyszk.

Warszawa, dnia 31. VII. 1934 r.

W sprawie odznaki turystycznej P. Z. K.

Z dniem 1 sierpnia 1934 r. wprowadza Polski Związek Kajakowy w życie odznakę turystyczną P. Z. K. za czynne uprawianie turystyki wodnej według norm ustalonych załączonym regulaminem. Odznaka turystyczna P. Z. K. ma na celu przedewszystkiem krzewienie turystyki wodnej i krajoznawstwa w jaknajszerszych sferach. Ponadto dąży ona do utrzymania sprawności turystycznej do jaknajpóźniejszego wieku poszczególnych turystów wodnych.

Polecam zachęcić junaków do ubiegania się o odznakę, a specjalnie wykorzystać w tym celu obozy wędrowne kajakowe.

Warunki zdobycia odznaki są przystępne dla szerokiego ogółu i przystosowane do wymagań wieku, płci i możliwości uprawiania turystyki wodnej. Cena regulaminu 10 gr., dziennika wycieczek dla stowarzyszonych 1 zł za egzemplarz dla niestowarzyszonych 1 zł. 50 gr. do nabycia w Sekretarjacie Zarz. Gł. P. Z. K. Warszawa, ul. Myśliwiecka Nr. 5a.

Dyrektor Państwowego Urzędu
Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk.
Kiliński — Płk. Dypl.

143.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publicznego
Nr. O. P. III-145/95.

Katowice, dnia 20. września 1934 r.

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

Urząd Wojewódzki, Wydział Oświecenia Publicznego przedłuża prawo publiczności prywatnej szkole powszechnej z niemieckim językiem wykładowym SS. Boromeuszek w Cieszynie na rok szkolny 1934/35 z ograniczeniem tego prawa do uczenic własnego zakładu. (Nr. O. P. III-145/95)".

Za Wojewodę:
(—) **Jan Mangold,** Radca

144.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I. 27/55.

Katowice, dnia 8 października 1934 r.

KONKURS.

Urząd Wojewódzki Śląski w Katowicach rozpisuje konkurs na stypendja im. Karola Miarki i Pawła Stalmacha dla młodzieży, pochodzącej z byłego obszaru plebiscytowego, a kształcącej się w wyższych zakładach naukowych, w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich, szkołach zawodowych oraz liceach.

O stypendja powyższe ubiegać się mogą:

1) studenci(tki) szkół akademickich,
2) uczniowie (nice) szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, liceów oraz szkół zawodowych,

i 3) uczniowie korpusu kadetów.

Podania o nadanie stypendjum winni wnosić kandydaci((tki) do Wydziału Oświecenia Publicznego — Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach, a to wymienieni pod 1) za pośrednictwem dziekanatu, pod 2) za pośrednictwem Dyrekcji Zakładu i pod 3) za pośrednictwem Komendanta Korpusu Kadetów, najpóźniej do 15-go listopada 1934 r.

Podania wniesione wprost do Wydziału Oświecenia Publicznego — Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego lub niezaopatrzone we wszystkie wymagane załączniki, będą zwrócone bez rozpatrzenia.

Do podania należy dołączyć:

1) dowód pochodzenia z byłego Górnośląskiego obszaru plebiscytowego lub Śląska Cieszyńskiego (dokument urodzenia wzgl. metryka),
2) świadectwo niezamożności rodziców, potwierdzone przez gminę,
3) poświadczenie władzy szkolnej i oświadczenie rodziców, że kandydat nie korzysta z żadnego innego stypendjum,
4) studenci szkół akademickich mają dołączyć świadectwa kolokwialne, najmniej z 10 go-

dzin, ewentualnie świadectwo z egzaminu odbytego w ostatnim roku szkolnym, studenci zaś I roku szkoły akademickiej, świadectwo dojrzałości, uczniowie szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, liceów i korpusu kadetów, dołączą ostatnie roczne świadectwo szkolne.

Stypendjum w wysokości po 600 zł. dla studentów (tek) szkół akademickich, a po 300 zł. dla wszystkich innych uczniów (enic) płatne są w dwóch ratach, a to w miesiącu styczniu i czerwcu 1935 roku.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego

145.

O WYDAWNICTWACH.

Czesław Znamierowski — „Wiadomości elementarne o państwie". Bibljoteka Wiedzy i Życia — tom II-gi. 1934 r. Cena w oprawie 3 zł. 50 gr. Skład główny w Towarzystwie Kultury i Oświaty. Warszawa, Al. Róż 2.

T. i H. Jaczewscy — Podręcznik zoologji dla kl. I gimn. Cena egzempl. zł. 1,80. Wyd. M. Arcta w Warszawie.

St. Szober — Nauka o języku dla kl. II gimn. Cena egzempl. zł. 0,60. Wyd. M. Arcta w Warszawie.

J. St. Bystroń: Alger. Kraj i ludzie. Z licznemi ilustracjami. Bibljoteka „Dookoła Ziemi". Tom IX. Książnica-Atlas. S. A. Lwów-Warszawa 1934. Str. 250.

Autor stawia przed czytelnikiem barwną rozmaitość krajobrazów Algeru: wybrzeże morskie, step numidyjski, wysokie góry Kabylji, kamienie i piaski Sahary. Na tle tych widoków przedstawia nam mozajkę grup ludzkich: Europejczyków, Arabów, Kabylów, Mozabitów, Murzynów, wielkie miasta na europejski sposób zabudowane, skupione na wierzchołkach gór gniazda góralskie, szałasy i lepianki beduinów. Równocześnie daje nam autor historję Algeru, przyczem szczegółowiej omawia dzieje zajęcia kraju przez Francuzów i budowę wielkiego państwa kolonjalnego. Szczególną uwagę poświęcił autor stosunkom Algeru z Polską.

Dewey J., profesor filozofji w Columbia-Uniwersity: **Jak myślimy.** Z oryginału angielskiego przełożyła Dr. Zofja Bastgenówna. Wstępem poprzedził prof. Dr. Z. Mysłakowski. Biblj. Przekładów Dzieł Pedagogicznych Tom 21. — Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa.

W pracy swojej p. t. „Jak myślimy" rozpatruje amerykański pedagog i filozof J. Dewey funkcję myślenia od jej najprostszych przejawów u dziecka i wykazuje jej zasadniczy związek z działaniem. Stąd wynikają dalej wskazania dla kształcenia myślenia, które są zarazem uzasadnieniem — myśli przewodniej „szkoły pracy", którą Dewey realizował w swej szkole eksperymentalnej w Chicago.

Książka rozpada się na 3 części i 16 rozdziałów: Część I: Problem kształcenia zdolności myślenia. — Część II: Rozwiązania logiczne. — Część III: Kształcenie myślenia.

Zeszyt VII (t. 2) wydawnictwa „Świat i Życie", nakładu Książnicy-Atlas (Lwów-Warszawa) zawiera następujące artyk.: Habsburgowie — doc. dr. J. Feldmana, Harmonja — dr. B. Keuprulian, Handel — T. Sławińskiego, Harcerstwo — J. Sosnowskiego, Hellenizm — prof. dr. T. Sinki, Hetyci — doc. dr. S. Przeworskiego, Higjena — prof. dr. T. Janiszewskiego, Hipnoza — dr. S. Millera, Historja — prof. dr. M. Handelsmana, Hiszpanja — prof. dr. E. Frankowskiego, Hodowla roślin — doc. dr. S. Wóycickiego, Hodowla zwierząt — prof. dr. Z. Moczarskiego, Hormony — doc. dr. P. Słonimskiego, Huculi — dr. M. Wróblewskiej. Starannie dobrane ilustracje stanowią doskonałe dopełnienia artykułów.

Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

Przegląd Pedagogiczny — Organ T. N. S. W. nr. 13 z dnia 22. IX. 1934 r.

Młody Polak — Dwutygodnik ilustr. dla młodzieży polskiej nr. 13 i 14 z września 1934 r. Redakcja Rybnik, ul. Stawiska 21.

Muzeum — czasopismo pedagogiczne poświęcone sprawom wychowania, nauczania i organizacji szkolnictwa. Organ T. N. S. W., zeszyt 4, wrzesień 1934. Redakcja Lwów, ul. Łyczakowska 5. — Prenumerata roczna 10 zł.

Treść: M. Tazbir: Prywatne szkolnictwo średnie w Polsce. Dr. W. Gottlieb i Dr. W. Olszewski: Prywatne szkolnictwo średnie zagranicą: Anglja, Niemcy, Francja. — Dr. I. Kotowa: O rewizję programów szkoły żeńsk. — Dr. K. Frycz: Fizyka i chemja w ujęciu nowych programów. — Dr. J. Kijas i M. Kosiński: Próba korelacji języka polskiego z biologją w kl. I. gimn.

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.